Volksrepubliek CHINA

Studie verwezenlijkt ter gelegenheid
van de gezamenlijke economische zending
onder het voorzitterschap van Z.K.H. Prins Filip

Van 20 tot 29 oktober 2011

agentschap voor
buitenlandse handel

Voorwoord

« We will bring into play the important role of import in achieving macro economic balance and economic restructuring, and promote basic balance of our trade. This will provide important opportunities for countries in Asia and the rest of the world to increase exports to China. »

Hu Jintao, President van de Volksrepubliek China, openingstoespraak tijdens het Boao-forum, april 2011

Geen enkel exportbedrijf kan het zich veroorloven de Chinese markt links te laten liggen. Het gigantische bevolkingscijfer werkt als een krachtige magneet op producenten uit de hele wereld en zowel grote als kleine en middelgrote ondernemingen zijn het over één ding eens: je moet aanwezig zijn op de Chinese markt.

Op macro-economisch vlak houden "decision takers" uit de hele wereld de blik gericht op het scorebord van de Volksrepubliek China. De economische situatie in de Volksrepubliek China heeft immers een grote invloed op tal van internationale variabelen zoals de prijs van grondstoffen, de werkgelegenheid, de groei van het BBP of de inflatiegraad op wereldvlak.

Om die redenen volgen economische observatoren nauwlettend de recente ontwikkelingen die werden aangekondigd in het 12de plan voor economische ontwikkeling 2011-2015 dat de nieuwe krachtlijnen van de Chinese groei vastlegt. Dit plan is het verlengstuk van het 11de plan en bevestigt nadrukkelijk het streven van de Chinese autoriteiten om minder afhankelijk te zijn van de export om de groei te ondersteunen. Ditmaal is het de binnenlandse vraag die mee voor de groei moet zorgen, waarbij enorme kansen worden geboden aan buitenlandse ondernemingen die naar de Volksrepubliek China uitvoeren of die ter plaatse produceren.

In de Volksrepubliek China is het momenteel echter niet allemaal rozengeur en maneschijn. Als reactie op de potentiële oververhitting van de economie hebben de Chinese leiders maatregelen genomen om de economie wat af te koelen. Dit resulteert in een minder sterke groei van het BBP en de industrie. Het zakenklimaat in de Volksrepubliek China is bovendien uiterst competitief. Buitenlandse ondernemingen, die elkaar onderling niet graag beconcurreren, moeten nu de strijd aangaan met de nationale Chinese sterkhouders waarvan het economische gewicht nog wordt versterkt door bepaalde voordelen die de autoriteiten hen blijven toekennen.

« Wijsheid is de ander kennen », zei Lao Tse. Het Agentschap voor Buitenlandse Handel is ervan overtuigd dat de Belgische ondernemingen in de Volksrepubliek China kunnen slagen als ze goed voorbereid en begeleid worden. Daarom organiseert het, in samenwerking met zijn gewestelijke partners, "Flanders Investment and Trade", "Brussel Invest & Export" en het "Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers", dan ook deze prinselijke zending die onze ondernemingen zonder enige twijfel de kans zal geven om hun troeven en knowhow uit te spelen.

We wensen u veel plezier bij het lezen van deze studie die de eerste stap vormt op weg naar de Volksrepubliek China.

Fabienne L'Hoost
Adjunct-Directeur-generaal

Marc Bogaerts
Directeur-generaal

Executive Summary

De Chinese economie evolueert razendsnel. Zowel op diplomatiek als op cultureel en economische vlak moeten we vaststellen dat het land is uitgegroeid tot een grote speler op het internationale toneel. Dankzij een binnenlandse markt die qua omvang zijn gelijke niet kent en een bijzonder stabiel macro-economische beleid heeft de Volksrepubliek China zich ondertussen opgeworpen als de leider van de groeilanden.

De economische en financiële crisis van 2008 en 2009 heeft een aanzienlijke impact gehad op de groei van het land, minder door de effecten op de Chinese banksector dan door het ineenstuiken van de internationale handel die er het gevolg van was. De Volksrepubliek China haalde ei zo na de drempel van 9 % groei, nodig voor een harmonieuze ontwikkeling van het land. De autoriteiten hebben lessen getrokken uit de crisis en hebben de nadruk gelegd op het belang van een lagere economische afhankelijkheid van de Chinese uitvoer. Verwacht wordt dat er een stijging van de binnenlandse vraag en de invoer zal komen, een buitenkans voor de Belgische ondernemingen dus.

De Chinese prestaties doen echter vrezen voor een oververhitting van de economie. De vastgoedprijzen scheren hoge toppen en tussen mei 2010 en mei 2011 bedroeg de inflatie 5,3 %, voortgestuwd door de stijgende landbouw- en vastgoedprijzen. De Chinese autoriteiten zijn dan ook op hun hoede en willen de sociale onrust vermijden die zonder twijfel uit deze situatie zou voortvloeien.

Toch blijft de Volksrepubliek China in tal van sectoren zijn rol van wereldleider spelen. Zo is de Chinese gezondheidssector een van de aantrekkelijkste ter wereld. Door de stijging van de levensstandaard krijgt de bevolking voortaan toegang tot de nieuwste geneesmiddelen en hoogstaande gezondheidszorg. Dit kan voor onze ondernemingen een belangrijke afzetmarkt vormen. De markt van de farmaceutische producten is de derde grootste ter wereld en zal in de toekomst blijven groeien. Ook de modernisering van de gezondheidsinfrastructuur die de autoriteiten hebben gepland, zou tal van kansen moeten bieden voor de fabrikanten van medische uitrustingen.

De groei van de bouwsector zou zich de komende jaren eveneens moeten doorzetten. Terwijl vastgoedprojecten in het midden- en topsegment een hoge vlucht blijven nemen, hebben de autoriteiten een aantal maatregelen aangekondigd om de bouw van sociale woningen aan te moedigen. Dankzij deze nieuwe impulsen is de groei van de sector op middellange termijn verzekerd. Ondanks de vele problemen die ondernemingen bij de toekenning van contracten ondervinden, staat het buiten kijf dat de producenten van bouwmaterialen en machines die in de Volksrepubliek China gevestigd zijn hun voordeel zullen kunnen halen uit de groei die deze sector kenmerkt.

De logistieke uitdagingen zijn gigantisch: de Volksrepubliek China is een enorm groot land en de ontwikkeling van het Chinese binnenland zou de komende jaren moeten leiden tot intenser spoor- en wegverkeer. Een aantal van de grootste havens ter wereld liggen in de Volksrepubliek China en het land beschikt over het grootste netwerk voor hogesnelheidstreinen ter wereld. De Chinese autoriteiten blijven de sector ondersteunen en ondernemingen die in deze sector actief zijn, zijn zeker van een interessante afzetmarkt in de Volksrepubliek China.

Op het vlak van schone technologieën zet de Volksrepubliek China momenteel reuzenstappen. De energetische rijkdommen die het land nodig heeft voor zijn economische groei en de noden van de bevolking zijn enorm. Daarom zet de Volksrepubliek China zowel in op schonere klassieke energiebronnen als op hernieuwbare energie. In het ontwikkelingsplan 2011-2015 duiken milieudoelstellingen op die zo ambitieus zijn dat tal van waarnemers zich afvragen of de regering wel

in staat zal zijn deze te verwezenlijken. Het lijdt geen twijfel dat de Chinese industrie hiervoor de hulp van buitenlandse innovatie zal moeten inroepen.

Ook het groeipotentieel van de sector van de informatie- en communicatietechnologieën is aanzienlijk. Terwijl het Chinese platteland en Centraal-China nog internetverbindingen en een beter telefoonnetwerk moeten krijgen, zou ook de verkoop van materiaal de komende jaren hoge toppen moeten scheren. Zowel de sector van de componenten als die van de software zullen tal van kansen bieden voor ondernemingen die aan de zending deelnemen.

Naast een stand van zaken van de huidige macro-economische toestand in de Volksrepubliek China geeft deze studie ook een sectorale analyse van het land, waarbij we ons zullen toespitsen op vijf zeer dynamische domeinen: gezondheidszorg, bouw en infrastructuur, transport en logistiek, greentech en tot slot informatie- en communicatietechnologieën. Daarna volgt een analyse van recente Belgische succesverhalen in de Volksrepubliek China, alvorens af te sluiten met een hoofdstuk over de zeden en gewoonten die in de Chinese zakenwereld gangbaar zijn.

Inhoud

Voorwoord 1

Executive Summary 2

1. Algemene gegevens 7

2. Economische gegevens 9

2.1. Kernindicatoren 9

2.1.1. BBP 9

2.1.2. Inflatie 19

2.1.3. Wisselkoersen 22

2.2. Buitenlandse handel 24

2.2.1. Handelsbetrekkingen op wereldvlak 24

2.2.2. Handelsbetrekkingen met België 29

2.3. Directe buitenlandse investeringen 32

2.4. Risicobeoordeling 35

2.4.1. Risicobeoordeling door Delcredere 35

2.4.2. Andere risico-indicatoren 37

3. Sectorale benadering 39

3.1. Gezondheidssector 39

3.1.1. Farmaceutische producten 39

3.1.2. Medische apparatuur 41

3.2. Bouw en infrastructuur 42

3.2.1. Vastgoed 42

3.2.2. Infrastructuur 43

3.3. Transport en logistiek 45
3.3.1. Wegen 47
3.3.2. Spoor 47
3.3.3. Waterwegen 48
3.3.4. Luchtverkeer 50
3.3.5. Logistiek 51

3.4. Greentech 52

3.5. Informatie- en communicatietechnologieën 56
3.5.1. Telecommunicatie 57
3.5.2. Hardware 58
3.5.3. Software 58

4. Recente succesverhalen 61

5. Gedragscode 65

6. Nuttige adressen 67

6.1. In België 67

6.2. In de Volksrepubliek China 69

6.3. Nuttige websites 73

7. Bronnen 77

1 Algemene gegevens

1. Algemene gegevens

- De Volksrepubliek China bestaat uit 22 provincies, vier stadsprovincies die onder het rechtstreekse gezag van de centrale regering staan en vijf autonome regio's (Xinjiang, Binnen-Mongolië, Tibet, Ningxia en Guangxi). De hoofdstad van de Volksrepubliek China is Beijing.

- Het Chinese bevolkingsaantal is gigantisch en stabiel: 1.312,5 miljoen inwoners in 2010 (+ 0,05 % in vergelijking met 2009), waarvan 47 % in stedelijk gebied woont. De dichtstbevolkte steden zijn Shanghai (15,6 miljoen inwoners), Beijing (13,1 miljoen) en Guangzhou (11,0 miljoen).

  - De levensverwachting bij de geboorte schommelt rond het wereldgemiddelde met 72,68 jaar voor mannen en 76,94 jaar voor vrouwen.

  - In de Volksrepubliek China zijn er 48,5 % vrouwen en 51,5 % mannen.

  - De bevolking bestaat voor 91,5 % uit Han-Chinezen. Andere bevolkingsgroepen en nationaliteiten zijn de Zhuang, de Mantjoes, de Hui, de Miao, de Oeigoeren, de Tujia, de Yi, de Mongolen, de Tibetanen, de Buyi, de Dong, de Yao en de Koreanen.

  - De meeste Chinezen die een religie aanhangen zijn taoïsten (30 % van de Chinese bevolking) en boeddhisten (20 %). De christenen maken tussen 3 en 4 % van de bevolking uit en 1 tot 2 % van de Chinezen is moslim.

  - De bevolking woont geconcentreerd in het oosten en, in mindere mate, in het centrum van het land. Het noorden en westen van de Volksrepubliek China zijn minder dichtbevolkt.

- De oppervlakte van de Volksrepubliek China is 9.596.961 km². Daarmee is de Volksrepubliek China het vierde grootste land ter wereld (314 keer groter dan België). 54,4 % van de gronden wordt voor landbouw gebruikt.

- De officiële taal is het Chinees. Er komen tal van dialecten voor, waarvan het Mandarijn het meest gesproken wordt (70 % van de bevolking).

- De belangrijkste natuurlijke rijkdommen van de Volksrepubliek China zijn steenkool, ijzererts, aardolie, aardgas, kwik, tin, tungsteen, mangaan, molybdeen, vanadium, magnetiet, aluminium, lood, zink, zeldzame aardelementen en uranium.

- Het Chinese klimaat is zeer gevarieerd: tropisch in het zuiden en subarctisch in het noorden. De temperatuur in de steden die de zending in oktober aandoet, schommelt meestal tussen 14 en 22 °C.

- De nationale munt is de yuan renminbi (gewoonlijk de "yuan" genoemd, CNY), ofwel 10 jiao of 100 fen. Op 22 juni 2011 was 1 CNY 0,1074 EUR waard. De prijs van de Big Mac (door het weekblad The Economist gebruikt om een beeld te geven van de koopkracht van de diverse deviezen) bedroeg in 2010 gemiddeld 2,18 USD, tegenover 4,79 USD in de eurozone. Dit betekent dat de koopkracht van een dollar tweemaal hoger is in de Volksrepubliek China dan in de eurozone.

2 Economische gegevens

2. Economische gegevens

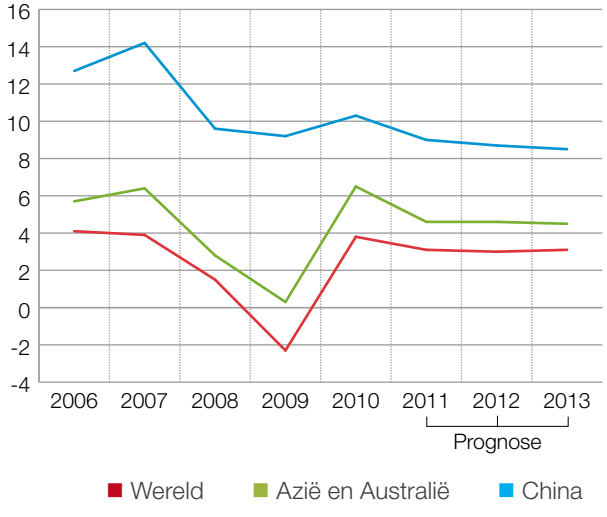
2.1. Kernindicatoren

2.1.1. BBP

BBP in volume

In 2010 bedroeg het nominale bruto binnenlands product van de Volksrepubliek China 5.878 miljard USD. Het BBP per hoofd van de bevolking bedroeg dan weer 4.482 USD. Op basis van de momenteel beschikbare ramingen zou het BBP in 2011 6.821 miljard USD bedragen, terwijl het BBP per hoofd van de bevolking zou oplopen tot 5.170 USD. Voor het eerste kwartaal van 2011 tekenden de Chinese autoriteiten een groei op van 9,7 % van het BBP in vergelijking met dezelfde periode van 2010. Die groei is vooral te danken aan de toegenomen consumptie. Die vertegenwoordigt 5,9 % van de 9,7 % groei. Kapitaalvorming zorgde voor 4,3 % groei, terwijl de invoer er dan weer 0,5 % van aftrok vanwege het handelstekort dat tijdens het eerste kwartaal werd opgetekend.

Figuur 1: Groei van het BBP, in %

Bron: EIU

De Volksrepubliek China is economisch gezien ontegensprekelijk een machtig land. Al in maart 2010 bleek uit een studie van IHS Global Insight dat de Volksrepubliek China was uitgegroeid tot de grootste industriële macht ter wereld, voor de Verenigde Staten. Vandaag is de Volksrepubliek China verantwoordelijk voor 19,8% van de industriële productie op wereldvlak. Onlangs stak het land Japan voorbij en werd het de tweede grootste economie ter wereld in termen van BBP. Het land heeft een steeds groter aandeel in de wereldhandel (het is de grootste uitvoerder ter wereld) en op het Aziatische continent.

De Volksrepubliek China is niet enkel een gigantische industriële mogendheid, maar ook een immense potentiële afzetmarkt. Het bevolkingsaantal wordt geraamd op 1.312,5 miljoen inwoners en de koopkracht van de Chinezen stijgt snel (experts schatten dat het BBP per inwoner de komende drie jaar zal stijgen met een jaarlijks percentage van meer dan 8 %).

De Volksrepubliek China is niet alleen de stuwende kracht achter de groei in Azië en op wereldvlak, maar het land kende sinds zijn toetreding tot de Wereldhandelsorganisatie in december 2001 ook een periode van groei zonder voorgaande. Dit werd weerspiegeld door een gemiddelde groei van 11,2 %, tegenover 8,6 % in de periode 1996-2001. Toch werd ook de Volksrepubliek China getroffen door de economische en financiële crisis van 2008 en 2009. Als gevolg van de dalende vraag op wereldvlak kregen de Chinese in- en uitvoer het zwaar te verduren en tekenden ze in 2009 een daling op, voor het eerst sinds 1990 (het jaar van het eerste betrouwbare cijfermateriaal). De binnenlandse productie vertraagde, tal van bedrijven sloten de deuren en er dook sociale onrust op. Omdat het Chinese financiële systeem bijzonder afgesloten is van de rest van de wereld, werd het land echter niet zo zwaar getroffen als zijn Aziatische buren en de rest van de wereld.

Hoewel de Volksrepubliek China gevaarlijk dicht in de buurt kwam van de minimumgroei van 9 % die nodig is om zijn groeiende bevolking werk te verschaffen, kwam de Chinese economie er dankzij de snelle en doeltreffende reactie van de regering vlug weer bovenop.

Hieronder staan de krachtlijnen van het herstelplan dat in november 2008 werd aangekondigd en dat mogelijk was dankzij de uitstekende budgettaire situatie (De Volksrepubliek China ging van een jaarlijks tekort van 2,6 % in 2003 naar een begrotingsoverschot van 0,6 % in 2007 en kende een daling van de overheidsschuld van 26,8 % van het BBP in 2003 tot 17,1 % in 2007):

- een versoepeling van het monetaire beleid dat tot dan toe restrictief was, een teken dat de inflatie tijdens de crisis voor de economische instanties geen prioriteit was;
- er werd 4.000 miljard CNY (586 miljard USD, bijna 15 % van het jaarlijks BBP) gebudgetteerd om de transport- en energie-infrastructuur te verbeteren, de landbouw te hervormen en de Chinezen huisvesting en een kwaliteitsvol leefmilieu te verschaffen. Het bedrag wordt voor 1.800 miljard door directe uitgaven van de centrale regering en voor 2.200 miljard door de lokale overheden gefinancierd;
- het afschaffen van de kredietlimieten voor de Chinese banken;
- een vertraging van het proces voor de opwaardering van de yuan tegenover de dollar, een proces dat in 2005 stilaan van start was gegaan;
- een gewijzigd beheer van het belastingstelsel, wat een bedrag van 17,5 miljard USD vertegenwoordigt.

Dankzij dit plan en gelijkaardige maatregelen die de handelspartners van het land namen, stabiliseerde de groei van de Chinese economie zich in 2008 en 2009 rond 9 %. Terwijl sommige internationale waarnemers vreesden dat de genomen maatregelen voor nog meer overcapaciteit in de Volksrepubliek China zouden zorgen, moeten we vaststellen dat de crisis voorbij is. Vandaag gaat de aandacht van de Chinese regering meer uit naar de duurzaamheid van de groei en de inflatie dan naar de groei zelf.

Tal van indicatoren wijzen er immers op dat de Chinese economie met oververhitting te kampen heeft. De recente evolutie van de inflatie is de grootste bron van ongerustheid bij de Chinese autoriteiten. De jongste maanden overschreed de inflatiegraad immers de 5%-grens van jaar tot jaar om in maart 2011 uit te komen op een percentage van 5,4 %, hoofdzakelijk vanwege de slechte oogst. De jongste verhoging van de rentevoet door de Chinese centrale bank (van 6,06 % tot 6,31 %) lijkt de gewenste effecten te hebben gehad, waardoor de monetaire massa gevoelig daalde. Het schrikbeeld van de inflatie is echter nog niet helemaal verdwenen. Ook de vastgoedmarkt vertoont alle kenmerken van een sector in oververhitting: de nieuwe constructies nemen een hoge vlucht, maar een groot deel ervan is onbewoond of te duur voor de gemiddelde Chinees.

De evolutie van het beleid ten voordele van duurzame groei werd in maart 2011 bevestigd toen de Chinese regering haar 12de ontwikkelingsplan 2011-2015 openbaar maakte. Dat plan legt meer de nadruk op duurzaamheid en ontwikkeling dan op groei.

Het 12de Chinese ontwikkelingsplan

De economische crisis van 2008 en 2009 heeft duidelijk gemaakt dat het Chinese exportgerichte economische systeem niet meer ideaal is voor het land. De daling van de buitenlandse vraag naar Chinese producten en de recente problemen in de eurozone en de Verenigde Staten hebben de regering ertoe aangezet zich met haar economie meer op het eigen binnenland te richten.

Het nieuwe vijfjarenplan verkiest ontwikkeling boven groei, kwaliteit boven kwantiteit en onderstreept de economische rol van Midden- en West-China. Het plan wil de binnenlandse vraag stimuleren (die nog zeer beperkt is met bijna 35 % van het BBP in 2010, tegenover 47 % investeringsuitgaven), maar ook de moderniserings- en diversifiëringsinspanningen in de nationale industrie ondersteunen. Hier schuilen dan ook heel wat kansen voor de Belgische ondernemingen.

Doelstellingen van het 12de ontwikkelingsplan (2011-2015)

Indicator		Doel voor 2006-2010	Doel voor 2011-2015
Groei	Groei van het BBP	+ 7,5 % per jaar	+ 7 % per jaar
Economische structuur	Aandeel van de diensten in het BBP	+3 %	+4%
	Verbetering van de energie-efficiëntie	+ 20 %	+ 16 %
	Beperking van de koolstofuitstoot	/	-17 %
	Urbanisatiegraad	47 %	51,5 %
	Uitgaven voor R&D/BBP	2 %	2,2 %
Nationaal inkomen	Groei van het inkomen op het platteland/in de stad	+ 5 % per jaar	>+ 7 % per jaar
	Stijging van het minimumloon	/	>+ 13 % per jaar
Sociaal welzijn	Sociale woningen	/	20 % van de gezinnen in 2020 (momenteel 7 à 8 %)
	Aantal personen dat deelneemt aan het stedelijk pensioenstelsel	+ 0,49 miljoen	+ 1 miljoen
	Aantal nieuwe jobs (in miljoen)	45	45
	Participatiegraad op het platteland/ in de stad aan het systeem voor gezondheidszorg	/	+ 3 %

Bron: 12de Chinese ontwikkelingsplan, IHS Global Insight.

Enkele nieuwigheden zijn bijzonder veelzeggend voor de nieuwe economische prioriteiten van de Volksrepubliek China:

- Een inperking van het streefdoel van economische groei van 7,5 tot 7 % per jaar: het groeipercentage wordt een secundaire doelstelling en de autoriteiten zijn bereid een tragere groei te aanvaarden om het economische systeem te hervormen en stabieler te maken. Gelet op vroegere resultaten kunnen we er zeker van zijn dat deze doelstelling zal worden gehaald. De provincies, die erom bekend staan de streefcijfers van de vijfjarenplannen te overschrijden, hebben hogere streefdoelen vooropgesteld (tussen 8 en 11 % voor de provincies die door de gezamenlijke zending zullen worden aangedaan).

- Een verhoging van het aandeel van de diensten met 4 % en een stijging van de uitgaven voor R&D: beide nieuwe doelstellingen zijn een illustratie van het Chinese beleid dat streeft naar een economie die meer gericht is op de sectoren met een hoge toegevoegde waarde en spitstechnologie. Er werden een aantal strategische ontwikkelingssectoren afgebakend: energiebehoud en milieubescherming, informatie- en communicatietechnologieën van de nieuwe generatie, biologie, industrie met een hoge toegevoegde waarde, nieuwe energiebronnen, nieuwe materialen en voertuigen van de jongste generatie. Volgens het plan zouden al die industrietakken samen in 2015 8 % van het BBP moeten vertegenwoordigen en in 2020 15 %, tegenover 2 % vandaag. De eerste vier industriesectoren die worden vermeld, moeten tegen 2020 zijn uitgegroeid tot de industriële pijlers van het land.

- Ook het belang van schone technologieën wordt duidelijk gemaakt met het opleggen van een streefcijfer voor de beperking van de koolstofuitstoot en een wettelijk meer dwingend (hoewel kwantitatief meer beperkt) streefcijfer voor de beperking van de energie-intensiteit. Beide elementen wijzen op een groeiende belangstelling voor milieubescherming. Ook het aandeel van niet-fossiele energiebronnen zou moeten stijgen van 9,6 % vandaag tot 11,4 % in 2015. Om de vooropgestelde resultaten te behalen werd in het 12de plan 3.000 miljard CNY vrijgemaakt (bijna 325 miljard EUR).

- Ook het gebruik van twee nieuwe indicatoren voor sociale ontwikkeling en de getoonde ambitie op het vlak van de bouw van sociale woningen zijn signalen die erop wijzen dat de regering de verwachte sociale onrust als gevolg van de mindere groei in de kiem wil smoren.

Het is duidelijk dat de Chinese economie in volle herstructurering is en bepaalde verstoorde evenwichten wil herstellen. Dat beleid, dat door het vorige plan in gang werd gezet, zou echter kunnen evolueren tegen 2015 als gevolg van de geplande wijzigingen in de regeringsploeg in 2012 en 2013. De meest waarschijnlijke opvolgers van de tandem Hu Jintao en Wen Jiabao, Xi Jinping en Li Keqiang, zouden enkele aanpassingen in het 12de plan kunnen doorvoeren.

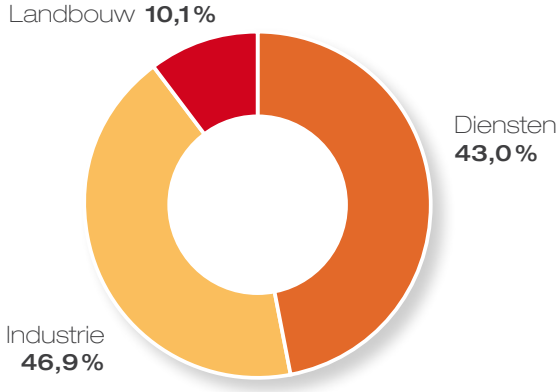

«In the next five years, China will make great efforts to implement the strategy of boosting domestic demand, especially consumer demand, and put in place an effective mechanism to unleash consumption potential. We will ensure that consumption, investment and export contribute to economic growth in a coordinated way. We will follow a more proactive opening-up strategy, explore new fields and scope for opening-up, and broaden and deepen our shared interests with other parties. We will bring into play the important role of import in achieving macroeconomic balance and economic restructuring, and promote basic balance of our trade. This will provide important opportunities for countries in Asia and the rest of the world to increase exports to China.»

Hu Jintao, President van de Volksrepubliek China, openingstoespraak tijdens het Boao-forum, april 2011

Sectorale samenstelling van het BBP

Figuur 2: Sectorale samenstelling van het BBP in 2010, in %

Bron: EIU

Landbouw

Het aandeel van de landbouw in de Chinese economie blijft dalen, van 16,5 % in 1999 tot 10,2 % van het BBP in 2010. Die trend, die de groeilanden kenmerkt, zou zich op middellange termijn moeten voortzetten en de experts van de Economist Intelligence Unit verwachten dat de sector tegen 2015 nog 7,8 % van de activiteiten zal vertegenwoordigen. Volgens de cijfers van het Chinese ministerie van Landbouw is de bewerkte oppervlakte tussen 2000 en 2009 stabiel gebleven en schommelt ze rond de 160 miljoen hectare, d.w.z. bijna 17 % van de totale oppervlakte van het land en dat terwijl het aantal landbouwmachines sterk is toegenomen (+ 56,3 % van het beschikbare vermogen in termen van kW). De meeste teelten zijn geconcentreerd in de zuidwestelijke regio van het land.

De bewerkbare gronden worden vooral gebruikt voor graanteelt (68,7 % in 2009). Rijst, tarwe en maïs zijn de voornaamste graanteelten van het land, terwijl de teelt van groenten, oliehoudende gewassen en boomgaarden respectievelijk 11,6 %, 8,6 % en 7 % van de gronden in beslag neemt. Het grootste deel van de landbouwproductie wordt geconsumeerd en de sector vertegenwoordigt slechts 2,02 % van de uitvoer van het land.

De landbouwsector is overigens geen prioriteit van de regering. Die wil vooral haar industrie moderniseren en diversifiëren en het aandeel van de dienstensector in het BBP doen toenemen (zoals blijkt uit de bovenstaande overzichtstabel van het 12de ontwikkelingsplan). De urbanisatiegraad, die momenteel 47 % bedraagt, zou tegen 2015 51,5 % bedragen, waardoor de plattelandsvlucht die al aan de gang is nog zal worden versterkt. De jongste cijfers van de International Labour Organisation (2002) gaven aan dat 44 % van de Chinese werknemers werkzaam is in de landbouw en de meest recente gegevens van het Chinese ministerie van Landbouw geven aan dat dit aandeel in 2008 nog 36,6 % bedroeg.

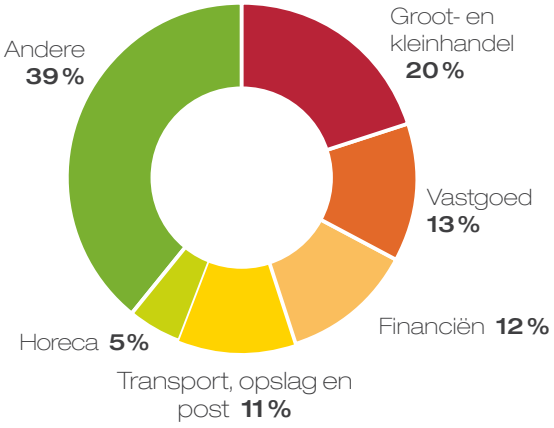
Het land beschikt nochtans over onvoldoende bewerkbare gronden en hoewel de Volksrepubliek China de grootste landbouwproducent ter wereld is, zou de sector voordeel halen uit een modernisering dankzij de spitstechnologische uitrustingen uit België.

« We should not excessively turn farmland into urban areas. Grain security should be given priority (…) not all places need to massively boost industrialization and urbanization. For example, we should leave major agricultural and ecological areas as they are and limit their urbanization, »

Yang Weimin, Secretaris-generaal van de Commissie voor Nationale Ontwikkeling en Hervormingen, maart 2011

Diensten

Figuur 3: De Chinese dienstensector, 2009

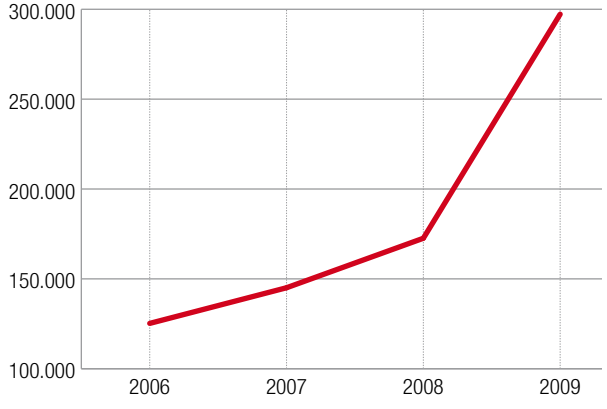
Bron: National Bureau of Statistics of China

De Chinese dienstensector krijgt alle aandacht van de huidige regering. Reeds in het 11de ontwikkelingsplan probeerden de autoriteiten dit segment van de economie te ontwikkelen en streefden ze ernaar het aandeel van de dienstensector in het BBP te doen toenemen met 3 %. Volgens de jongste cijfers van het Chinese Instituut voor de Statistieken zou dat streefcijfer al overschreden zijn. Het nieuwe plan is daarom ambitieuzer en streeft naar 4 % groei in het aandeel van de diensten in de economie tegen 2015.

De ontwikkeling van de dienstensector past in de meer globale strategie voor de modernisering van de Chinese economie en de evolutie naar een industrie met een hoge toegevoegde waarde. Daarom ondersteunt de regering in het bijzonder de diensten voor de industrie, zoals industrieel design, logistiek en informaticadienstverlening. Om de binnenlandse consumptie te ondersteunen, wordt ook de toeristische sector een van de sectoren die de autoriteiten de komende jaren willen ontwikkelen.

De Chinese financiële markt heeft goed weerstand geboden tegen de economische crisis van 2008 en 2009. Dankzij de hervormingen van voor de crisis en de beperkte hoeveelheid toxische activa in de Chinese banken vertraagde de groei van de Chinese financiële sector niet. Het zijn vooral de banken die in staatshanden zijn die de sector domineren en die in 2009 49 % van de financiële activa in de Volksrepubliek China vertegenwoordigden. Dankzij de uitbreiding van hun activiteitendomein, de modernisering van de financiële instellingen en het betere beheer van de commerciële banken, tekent de bankensector sinds 2006 sterke groeicijfers op, zoals uit de onderstaande grafiek blijkt.

Figuur 4: Totale bankactiva (in miljard CNY)

Bron: National Bureau of Statistics of China

Volgens de experts van de International Data Corporation werd de waarde van de sector van de informatie- en communicatietechnologieën in 2009 op 10.670,1 miljoen USD geraamd, d.i. een stijging met 11,8 % in vergelijking met 2008. Omdat die diensten noodzakelijk zijn voor de modernisering en de diversifiëring van de industrie zullen ze ook door de autoriteiten worden ondersteund in het kader van het 12de ontwikkelingsplan 2011-2015. Voor de komende vijf jaar wordt een jaarlijks groeipercentage van 14,1 % verwacht. Het is dan ook aan de Belgische ondernemingen om zich op deze zeer dynamische markt te positioneren.

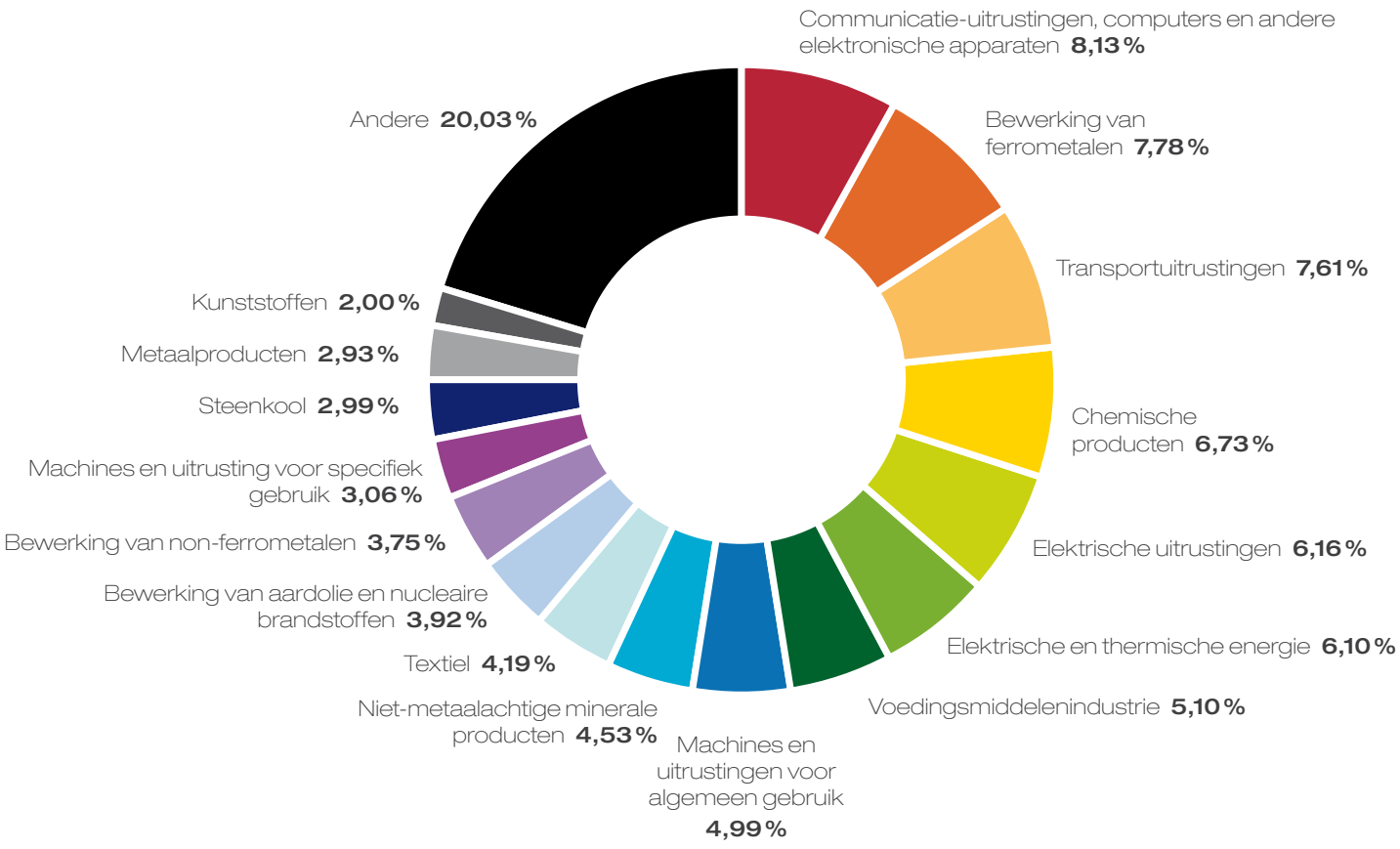
Als gevolg van de hervorming van de gezondheidzorg die in 2009 in gang werd gezet met als doel 90 % van de Chinese bevolking een medische basisverzekering te verschaffen, zou de sector van de gezondheidzorg de komende jaren zeer sterk moeten groeien en dus moeten passen in het nieuwe groeimodel dat op de binnenlandse vraag gericht is. De hervorming zou 850 miljard CNY kosten, ofwel bijna 120 miljard USD. Volgens de jongste cijfers van de Wereldgezondheidsorganisatie (2007) lopen de uitgaven in de gezondheidszorg in termen van percentage van het BBP op tot 4,7 %, tegenover 9,4 % voor België, 8,6 % voor Zuid-Afrika en 5,4 % voor Rusland. Dit biedt een interessante progressiemarge voor onze ondernemingen.

Ondanks die positieve ontwikkelingen blijft de toegang tot de dienstenmarkt voor buitenlandse ondernemingen moeilijk. Dankzij de licentievereisten kunnen de Chinese autoriteiten de nationale ondernemingen bevoordelen. De telecomsector is daarvan een goed voorbeeld: hoewel de Volksrepubliek China bij zijn toetreding tot de Wereldhandelsorganisatie het akkoord over telecommunicatiediensten ondertekende, laat de toepassing van de tekst in de praktijk te wensen over. Toch zal de regering, om de doelstellingen voor 2015 te verwezenlijken, de toegang tot de dienstenmarkt voor buitenlandse ondernemingen wellicht vergemakkelijken, wat Belgische ondernemingen tal van mogelijkheden zal bieden.

Industrie

Volgens de jongste officiële jaarstatistieken (2009) telde de Volksrepubliek China 434.364 bedrijven die actief zijn in de industrie, waarvan bijna 58 % in de zware industrie. Het Chinese economische weefsel is hoofdzakelijk samengesteld uit kleine en middelgrote ondernemingen (99 % van de bedrijven) en privébedrijven (60 % van het totaal). Het aandeel van de bedrijven die volledig in staatshanden zijn bedraagt 2 %, maar als we daar de bedrijven in cobeheer bijtellen, heeft de regering zeggenschap in bijna 5 % van de industriële ondernemingen.

Figuur 5: Aandeel van de sectoren in de toegevoegde waarde van de industrie, in 2009 , in %

Bron : National Bureau of Statistics of China

Wat het aantal actieve ondernemingen betreft, is de Chinese industrie hoofdzakelijk samengesteld uit de sectoren van de industriële uitrustingen (8,6 % van het totaal van de ondernemingen), de minerale producten (7,49 %), textiel (7,46 %), ruwe chemische producten (6,63 %) en elektrische uitrustingen (6,09 %). Die vijf secties vertegenwoordigden in 2009 bijna 36,27 % van de industriële ondernemingen in het land. Hoewel ze slechts respectievelijk 3,29 % en 1,80 % van de ondernemingen vertegenwoordigen, zorgen de sectoren van de communicatietechnologieën en die van de ferrometalen voor de grootste toegevoegde waarde in de Volksrepubliek China.

Volgens de maandelijkse gegevens, die vaker worden geactualiseerd en van maart 2011 dateren, groeiden de mijnsector, die van de uitrustingen voor specifiek gebruik en die van de afvalrecyclage tussen maart 2009 en maart 2010 het snelst, met een vooruitgang van respectievelijk 27,3 %, 25,4 % en 23,8 %. In dezelfde periode ging de industrie er in haar totaliteit met 14,8 % op vooruit.

Om de Chinese industrie te moderniseren en te diversifiëren, heeft de Chinese regering verschillende industriële sectoren aangewezen die ze wil ontwikkelen om vooruitgang te boeken in de waardeketen en om meer banen te scheppen. In de traditionele sectoren is de Chinese industrie vaak het grootst, maar daarom niet noodzakelijk het best. In de strategische groeisectoren zijn de ontwikkelingsdoelstellingen:

Ontwikkelingsstrategie voor de groeisectoren (in CNY, behalve tegengestelde opmerking)

	Huidige toestand van de sector	Toestand van de sector in 2015 volgens het ontwikkelingsplan
Industrie	2 % van het BBP	8 % van het BBP
Energiebehoud	1.490 miljard productie (2009)	4.000 miljard productie
Farmaceutische producten	1.038 miljard productie (2009)	3.000 miljard productie
Elektronica en IT	1.730 miljard productie (2008)	3.500 miljard productie
Spitstechnologische uitrustingen	505,7 miljard productie (2009)	6.000 miljard productie
Nieuwe materialen	600 miljard productie (2008)	2.000 miljard productie
Nucleaire energie	20 GW bouwcapaciteit	40 GW geïnstalleerd vermogen
Windenergie	25 GW geïnstalleerd vermogen	90 GW geïnstalleerd vermogen
Zonne-energie	Grootste producent ter wereld van fotovoltaïsche cellen	Meer dan 5 GW geïnstalleerd vermogen
Elektrische voertuigen	Zeer weinig voertuigen	1 miljoen voertuigen op de wegen
Netwerken van de nieuwe generatie	/	1.350 miljard productie

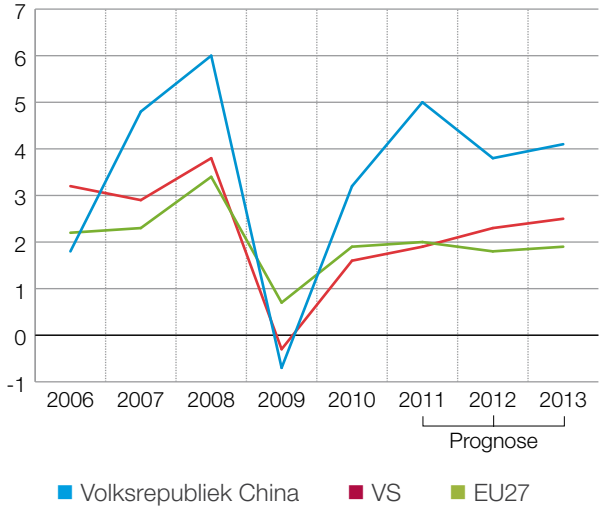
Bron: IHS Global Insight

De doelstellingen van de autoriteiten zijn zeer ambitieus en het valt nog af te wachten of ze zullen worden verwezenlijkt. Toch zou deze strategische oriëntatie de Belgische spitstechnologische ondernemingen onnavolgbare kansen moeten bieden om hun knowhow in de Volksrepubliek China uit te spelen.

2.1.2. Inflatie

Figuur 6: Inflatiegraad, in %

Bron: EIU

De Chinese economie zit in een periode van oververhitting en de prioriteit van de economische regulatoren gaat vandaag uit naar het bestrijden van de inflatie. De cijfers voor april 2011 wijzen op een inflatie van 5,3 % in vergelijking met april 2010 en dat ondanks de vele maatregelen die de regering heeft genomen.

Vooral de landbouwprijzen liggen aan de basis van de inflatie. Die prijzen stegen in de periode met 11,7 % vanwege een bijzonder zwakke oogst en zijn bepalend bij de berekening van de index van de consumptieprijzen. Maar ook de inflatie buiten de landbouwproducten om bedroeg in maart 2011 2,7 % (als gevolg van de prijsstijgingen voor vastgoed en textielproducten). Aan de kant van de producenten dwingen de energieprijsstijgingen (aardolie en elektriciteit) en de stijging van de lonen de ondernemingen om de toename van de kosten door te rekenen in hogere prijzen voor de eindgebruikers.

De prijsstijgingen zijn een grote bron van ongerustheid voor de Chinese autoriteiten. Een hoge inflatie verstoort de sociale vrede, waardoor het volk op straat komt om zijn belangen te verdedigen. Dit werd duidelijk in april 2011 tijdens de staking van de Chinese vrachtwagen- en taxichauffeurs. Die ontevredenheid, en het protest dat ermee gepaard gaat, is niet naar de zin van de regering zodat ze een aantal maatregelen heeft genomen om de prijsstijgingen tegen te gaan:

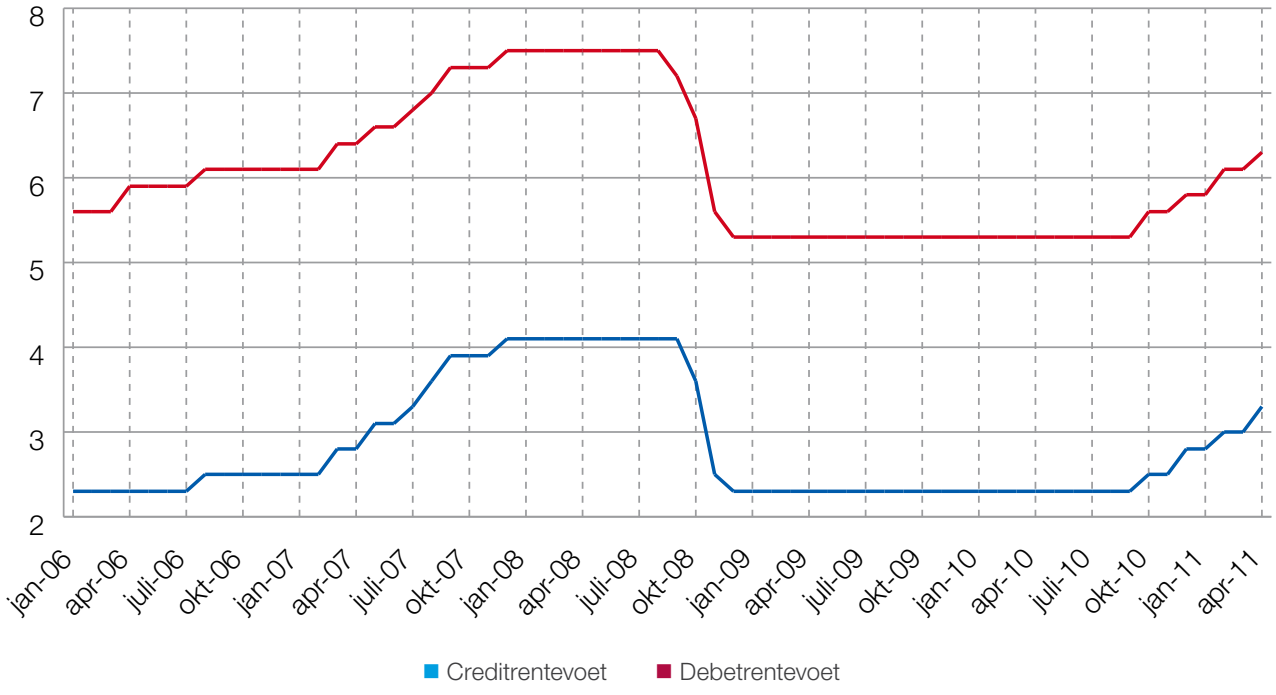
- De regering oefent druk uit op de privébedrijven om verhogingen van de consumptieprijzen uit te stellen, terwijl de overheidsbedrijven de richtlijnen van de regering ter zake volgen.

- De oprichting van landbouwcoöperatieven zodat de consumenten zich kunnen bevoorraden bij de producent en de prijzen van de landbouwproducten kunnen worden gedrukt.

- Een stijging van de reserveratio's die aan de banken worden gevraagd: de jongste stijging (in april 2011) brengt de reserveratio op 20,5 % voor de grote banken en op 18,5 % voor de kleine, wat past in een proces op lange termijn. De Chinese centrale bank verhoogde immers zesmaal de vereiste reserveratio's in 2010 en zou dit jaar op dezelfde weg voortgaan.

- Een stijging van de rentevoeten: de debetrentevoet op één jaar steeg begin april 2011 tot 6,31 %, na een stijging met 25 basispunten. De creditrentevoet op één jaar steeg dan weer tot 3,25 %.

Figuur 7: Geldende rentevoeten, in %

Bron : EIU

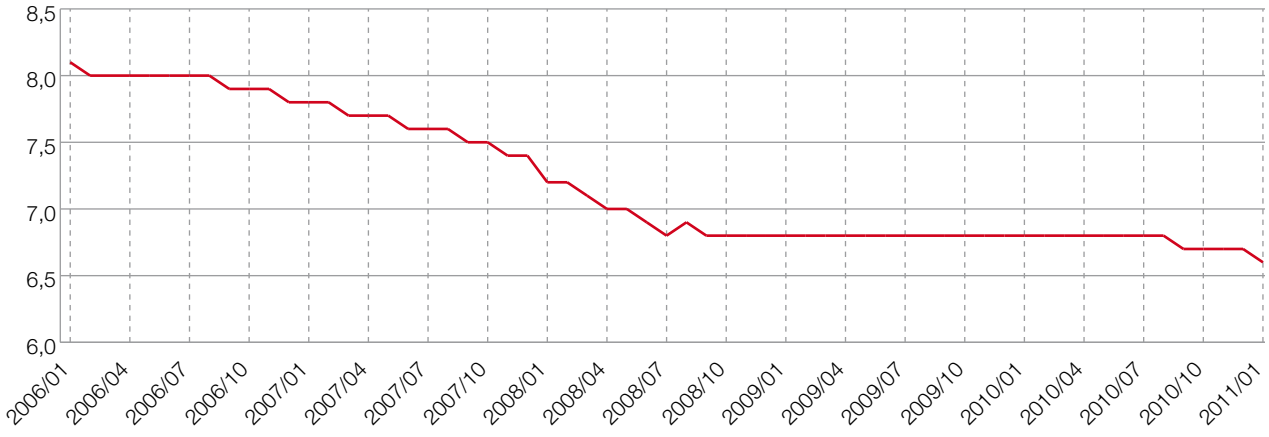
Ondanks die maatregelen daalde de inflatie niet aanzienlijk. De experts verwachten dan ook dat de economische regulatoren het strengere monetaire beleid in de loop van het jaar zullen voortzetten en denken dat de inflatie in 2011 5,0 % zal bedragen.

«We will ensure adequate market supply. We will effectively implement the system whereby provincial governors are responsible for the «rice bag» (grain supply) and mayors are responsible for the «vegetable basket» (non-staple food supply). We will improve the reserve system for important commodities and the system for temporarily purchasing and stockpiling major agricultural products, scientifically decide when to increase or reduce reserves, and properly adjust import and export volumes.»

Het Nationaal Volkscongres van de Volksrepubliek China, Rapport over het Plan voor Sociale en Economische ontwikkeling, maart 2011

2.1.3. Wisselkoersen

Figuur 8: Nominale wisselkoers CNY/USD

Bron: EIU

Het monetaire vraagstuk vertroebelt reeds lang de economische betrekkingen tussen de Volksrepubliek China en zijn partners. Zowel via het IMF als via individuele verklaringen klagen de ontwikkelde economieën het Chinese monetaire beleid aan. Dat bestaat erin zijn munt ondergewaardeerd te houden om zo zijn exportsectoren te ondersteunen. Toch is er sinds 2005 een opwaardering van de yuan. In juni 2010 kondigde de regering nog aan dat de yuan niet meer aan de dollar zou worden gekoppeld, zodat er een duidelijke opwaardering van de Chinese munt merkbaar was. De reactietijd van Beijing irriteert de grootmachten, terwijl de groei van de ontwikkelde landen vertraagt en het heropveren van de internationale competitiviteit door een opwaardering van de yuan bijzonder welkom zou zijn.

Het is echter vooral de opkomst van de Volksrepubliek China als centrale speler op de monetaire scène die alle spanningen bundelt. De Volksrepubliek China is de grootste bezitter van buitenlandse deviezen, met meer dan 3.000 miljard USD aan valutareserves. Meer gedetailleerde informatie over de samenstelling van dat bedrag verkrijgen, is om strategische redenen moeilijk, maar er wordt geraamd dat bijna 2/3 van die reserves in USD geïnvesteerd is. Deze positie is enerzijds een voordeel voor het land omdat het de Volksrepubliek China onder meer de mogelijkheid geeft zijn volle gewicht in de schaal te leggen in de wisselkoersoorlog die eind 2010 in alle hevigheid woedde, maar dit alles heeft ook nadelen.

Elke poging tot diversificatie van zijn reserves blijft immers beperkt omdat de omvang van de Chinese vraag zo groot is dat de prijzen van de activa die het land koopt door het plafond gaan van bij de eerste transacties. Het ontbreken van diversificatie liet zich pijnlijk hard voelen eind 2010-begin 2011 toen de desastreuze budgettaire situatie in de Verenigde Staten Standard and Poor's ertoe heeft aangezet een negatieve waarschuwing uit te brengen over de quotering van de Amerikaanse schuld. In dat verband heeft de Volksrepubliek China officieel laten weten dat het van de Verenigde Staten een krachtig en snel antwoord verwacht om de belangen van zijn investeerders te vrijwaren.

In 2010 en 2011 kocht het land massaal schulden op in de zwakste landen van de eurozone. Officieel doet de Volksrepubliek China dat om zijn handelspartners te helpen, maar het spreekt voor zich dat het vooral de diversificatie van zijn valutareserves is die de Volksrepubliek China interesseert. Zo verbond de Volksrepubliek China zich er in oktober 2010 toe om Griekse schulden op te kopen en hielp het op dezelfde wijze Portugal in december 2010 en Spanje in januari 2011. Het bedrag van die aankopen blijft onduidelijk, maar het mag duidelijk zijn dat de Volksrepubliek China door zijn tussenkomst op de Europese markt de regeringen bewegingsruimte verschaft, waardoor het zich positioneert als een partner waar men niet omheen kan. Die operaties worden meestal gecombineerd met grote directe buitenlandse investeringen, net zoals het geval was in Griekenland op het vlak van haveninfrastructuur en toerisme.

Wat verhindert dat de yuan op termijn tot de nieuwe reservemunt zou uitgroeien, is dat de munt nog steeds niet volledig converteerbaar is (slechts 7 % van de Chinese buitenlandse handel gebeurt in yuan). Bepaalde ontwikkelingen vanaf juli 2009 gaan niettemin in de goede richting. De yuan wordt steeds meer beschikbaar voor buitenlandse investeerders en er worden ondertussen al investeringsfondsen in het leven geroepen die de Chinese munt gebruiken. Getuige daarvan de verklaring van de autoriteiten in Singapore over het openen van de handel in yuan in het land. Hierdoor zou kunnen worden vermeden dat men via Hongkong moet gaan om internationale transacties te voltooien. Het lijdt geen enkele twijfel dat de Volksrepubliek China zijn munt op zijn ritme wil internationaliseren en zich niet zal plooien naar de eisen van de ontwikkelde landen. Het zal dus nog even wachten zijn voordat de yuan de dollar zal onttronen.

«China would like to continue to buy Spain's government debts and play a part in supporting the Spanish savings bank restructuring bond. As a responsible and long-term investor in the European financial market, (China) supports the bail-out measures by the EU and International Monetary Fund (IMF). I am convinced that Europe will surely accomplish its economic and social stability and development.»

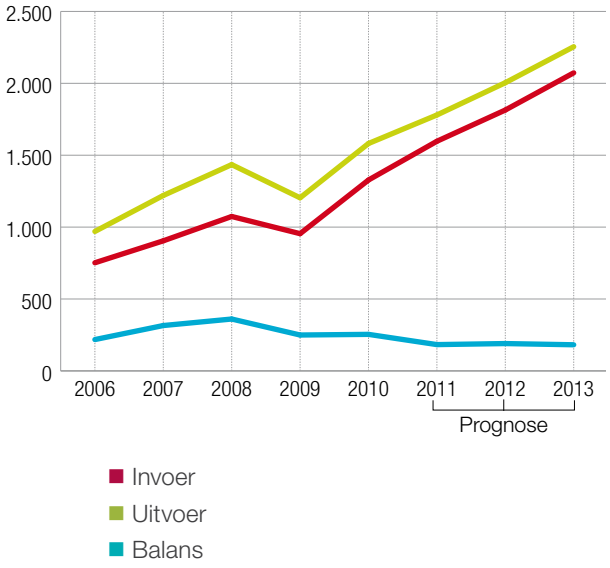
Wen Jiabao, Eerste minister van de Volksrepubliek China, april 2011

2.2. Buitenlandse handel

2.2.1. Handelsbetrekkingen op wereldvlak

Figuur 9: Internationaal goederenverkeer, in miljard CNY in constante prijzen

Bron: EIU

De echte opkomst van de Chinese economie als sleutelactor op de internationale scène situeert zich in het begin van de jaren 2000. Het aantreden van de tandem Wen Jiabao (Eerste minister) en Hu Jintao (President van de Volksrepubliek) heeft ervoor gezorgd dat het land, door een meer pragmatische benadering van de internationale handel, snel groeit.

Ook de toetreding van de Volksrepubliek China tot de Wereldhandelsorganisatie is een van de factoren die de pijlsnelle groei van de in- en uitvoer tijdens het jongste decennium verklaart. Sinds de Volksrepubliek China in 2001 lid werd van de Organisatie groeit de Chinese export per jaar gemiddeld met

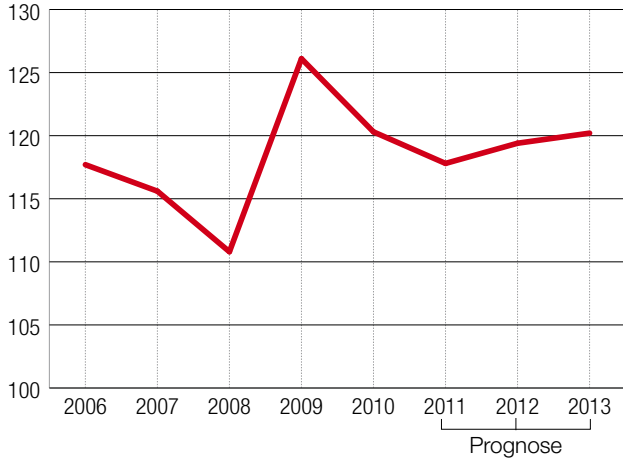

21,4 % en de invoer met 21,9 %, cijfers die heel wat hoger liggen dan het gemiddelde op wereldvlak. Het land kende slechts twee periodes waarin er sprake was van stagnatie of achteruitgang in de in- en uitvoer: de Aziatische crisis in 1997 en de economische vertraging op wereldvlak in 2008 en 2009. Ondanks beide episodes is het land erin geslaagd uit te groeien tot de grootste uitvoerder van goederen ter wereld. De Volksrepubliek China is ook de tweede grootste invoerder van goederen ter wereld.

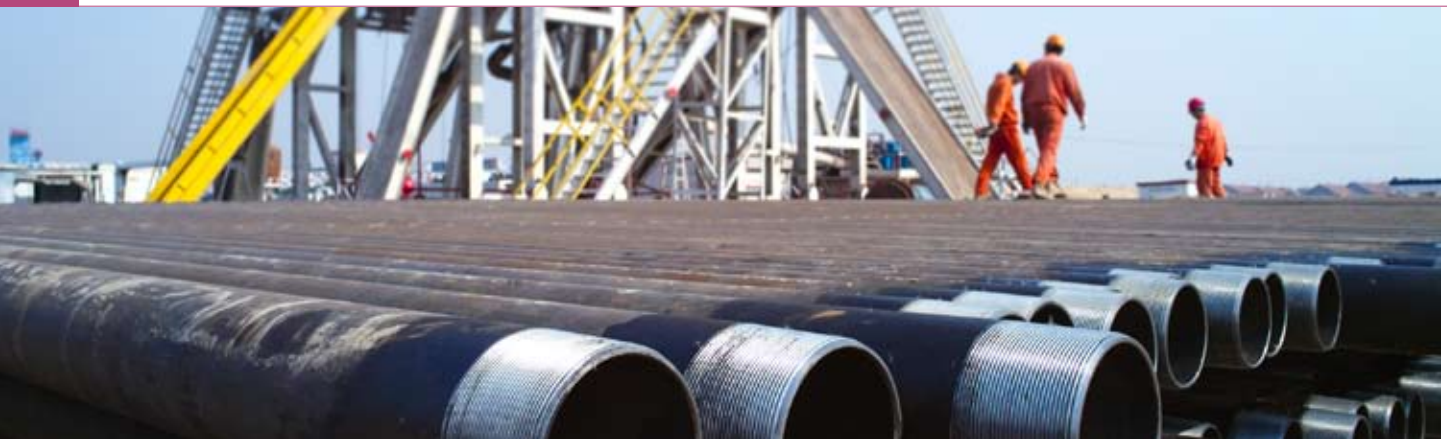
De recente crisis heeft wel gewezen op de extreme afhankelijkheid van de Volksrepubliek China van zijn export. Terwijl zijn handelspartners protectionistische barrières optrokken, werd de Volksrepubliek China geconfronteerd met een aanzienlijke overcapaciteit en een kleinere afzetmarkt voor zijn producten. Daarom wil het nieuwe ontwikkelingsplan 2011-2015 de groei van de binnenlandse vraag aanwakkeren. Op die manier hoopt de regering het aandeel van de buitenlandse investeringen in het BBP terug te dringen en ze te vervangen door een grotere vraag naar Chinese producten en ingevoerde producten.

Hoewel ze tussen 2001 en 2006 relatief stabiel bleven, zijn de Chinese ruilvoeten er in 2007 en 2008 aanzienlijk op achteruitgegaan, terwijl de prijzen van de invoer, met de energieproducten op kop, sneller stegen dan die van de uitvoer. Die trend keerde in 2009 om toen de importprijzen daalden met 16,7 % tegen 5,2 % bij de uitvoerprijzen. Dit is opnieuw de impact van de dalende energieprijzen. Dankzij die evolutie kon de Volksrepubliek China de impact van de crisis in 2009 beperken. Na de eerste twee maanden van 2011 heeft de Volksrepubliek China voor 247,47 miljard USD uitgevoerd en voor 248,36 miljard ingevoerd, d.i. respectievelijk +21,3 % en +36 % in vergelijking met dezelfde periode in 2010. De handelsbalans bereikte opnieuw een evenwicht in april 2011, toen de uitvoer er in een jaar met 25,9 % op vooruitging dankzij de internationale vraag, terwijl de invoer met 21,8 % steeg. Het overschot bedroeg toen 14,43 miljard USD.

Figuur 10: Ruilvoeten (1990=100)

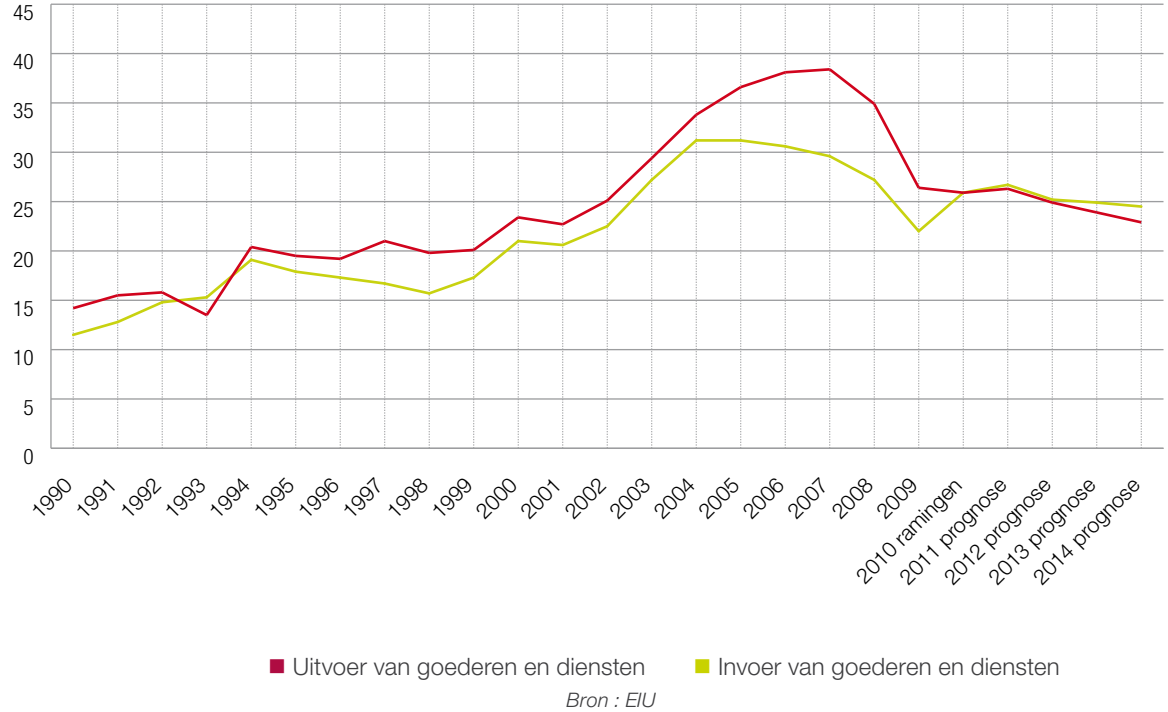

Bron: EIU

De Volksrepubliek China wil niet enkel zijn valutareserves diversifiëren, maar ook zijn handelspartners. De Chinese uitvoer hangt vandaag nog te veel af van de invoer uit de rest van de wereld. Die ingevoerde producten worden immers verwerkt om opnieuw te worden uitgevoerd. De Chinese regering is zich bewust van die zwakte en wil daarom niet alleen het grote aandeel van de internationale handel in het Chinese BBP beperken (zoals te zien is in de onderstaande grafiek), maar wil ook zijn afhankelijkheid van de ontwikkelde economieën, met de Europese Unie en de Verenigde Staten voorop, inperken.

Figuur 11: Belang van de internationale handel in het Chinese BBP, in % van het BBP

Bron : EIU

De Volksrepubliek China zet steeds meer partnerschappen op met zijn Aziatische buren (bij 47,3 % van de uitvoer- en 60 % van de invoertransacties was in 2009 een Aziatische partner betrokken) en werpt zich op als de leider van de groeilanden. De Indonesische en Chinese regeringen hebben bijvoorbeeld een resultaatsakkoord bereikt over een verdubbeling van het handelsverkeer tussen beide landen tegen 2015 voor een bedrag van 80 miljard USD. Het is echter de oprichting van de ASEAN-Volksrepubliek China-vrijhandelszone die de Chinese handelsstromen naar Azië zou moeten afleiden. De raamovereenkomst, die op 4 november 2002 werd ondertekend, leidde op 1 januari 2010 tot de oprichting van een van de belangrijkste vrijhandelszones ter wereld, na de NAFTA.

- de zone omvat 1,9 miljard consumenten;
- in de zone wordt jaarlijks voor 6.000 miljard USD geproduceerd;
- in de zone vinden er jaarlijks voor 4.500 miljard USD aan internationale transacties plaats;
- tussen 2003 en 2008 was er een gemiddelde jaarlijkse groei van bijna 26 % van de handel tussen de ASEAN en de Volksrepubliek China, d.i. een verdrievoudiging van de handel tussen beide entiteiten;
- er is een beperking van de gemiddelde douanerechten op producten die afkomstig zijn van de ASEAN van 9,8 % tot 0,1 %.

De Volksrepubliek China doet er alles aan om zijn natuurlijke rijkdommen te beschermen die nodig zijn voor de ongebreidelde groei (volgens het Internationaal Energieagentschap zou het Chinese aardolieverbruik tegen 2030 bijna 13,1 miljoen vaten per dag moeten bedragen, tegenover 3,5 miljoen in 2006). Zoals eind 2010 duidelijk bleek toen de markt van zeldzame aardmetalen door de dreiging van een beperking van de Chinese export door elkaar werd geschud, is de Volksrepubliek China zeer gevoelig op het vlak van de bevoorrading van natuurlijke rijkdommen. De Chinese behoeften zijn immers gigantisch en de prijzen van de grondstoffen worden momenteel sterk beïnvloed door de Chinese vraag. Terwijl de Europese investeringen in Afrika vertraging oplopen als gevolg van de economische crisis heeft de Volksrepubliek China ervan geprofiteerd om zijn pionnen op het Afrikaanse continent te zetten. De jongste jaren nam de handel tussen Afrika en de Volksrepubliek China toe met bijna 40 % per jaar. De Chinese yuans dienen echter vooral voor de invoer van grondstoffen als koper, ijzererts en aardolie. De relatie tussen het Afrikaanse continent en de Volksrepubliek China wekt ieders belangstelling. Sommigen hekelen het als een nieuwe vorm van kolonisatie via de economie, maar dit proces van toenadering benadrukt vooral de doeltreffendheid van de Chinese economische diplomatie die bekend staat om haar pragmatische instelling.

In 2009 vertegenwoordigde de Volksrepubliek China 9,6 % van de totale uitvoer op wereldvlak. In 2010 waren de voornaamste klanten van het land:

- de Verenigde Staten (17,9 %);
- Hongkong (13,7 %);
- Japan (7,7 %);
- Zuid-Korea (4,3 %).

De Volksrepubliek China is ook een zwaargewicht wat de invoer betreft en vertegenwoordigde in 2009 7,9 % van de totale invoer op wereldvlak. In 2010 waren de belangrijkste leveranciers:

- Japan (12,6 %);
- Zuid-Korea (9,9 %);
- Taiwan (8,3 %);
- en de Verenigde Staten (7,3 %).

Het belang van het land voor de Europese Unie in zijn geheel is dan weer goed merkbaar in de cijfers van de Europese internationale handel: in 2010 werd er voor 113,1 miljard EUR aan Europese goederen uitgevoerd, d.i. een stijging met 38 %, terwijl de Unie voor 281,9 miljard Chinese producten invoerde, wat een stijging is met 31 % tegenover 2009. De Volksrepubliek China is voor de EU de tweede grootste markt (na de Verenigde Staten) en veruit zijn grootste leverancier (18,9 % van de Europese invoer komt uit de Volksrepubliek China). De Unie in haar geheel is ook de belangrijkste handelspartner van de Volksrepubliek China: ze is de grootste exportmarkt en de tweede grootste invoermarkt.

De voornaamste producten die de Volksrepubliek China in 2010 uitvoerde, zijn:

- machines en transportuitrusting (49,4 %);
- diverse fabrikaten (23,9 %);
- volgens materiaal gerangschikte fabrikaten (15,7 %);
- chemicaliën en afgeleide producten (5,6 %).

Aan de invoerzijde vinden we vooral volgende goederen terug:

- onbewerkte grondstoffen (51,1 %);
- machines en transportuitrusting (39,5 %);
- minerale brandstoffen (13,5 %);
- chemicaliën en afgeleide producten (10,8 %).

Deze samenstelling is een goede illustratie van de opbouw van de Chinese internationale handel die erin bestaat producten in te voeren, ze te transformeren en ze opnieuw uit te voeren naar de landen van herkomst. Hoewel de Chinese regering sinds 2006 onderstreept hoe belangrijk het is om zich opnieuw toe te spitsen op de binnenlandse vraag is de weg nog lang vooraleer het land van economisch paradigma zal veranderen.

Binnen de Wereldhandelsorganisatie zorgt het Chinese handelsbeleid niet voor excessieve problemen, behalve bij de « Buy Chinese act » van mei 2009 volgens welke het bedrag dat door het herstelplan werd toegekend prioritair moest worden gebruikt om Chinese producten te kopen. Sinds zijn toetreding in 2001 werden tegen het land 21 procedures opgestart voor het geschillenorgaan (voornamelijk door de Verenigde Staten). Het land diende slechts achtmaal een klacht in, tweemaal tegen de Europese Unie en zesmaal tegen de Verenigde Staten. Het belang van de Volksrepubliek China op de internationale scène is echter goed merkbaar in het aantal procedures waarbij het land als derde partij betrokken is (78 sinds 2001).

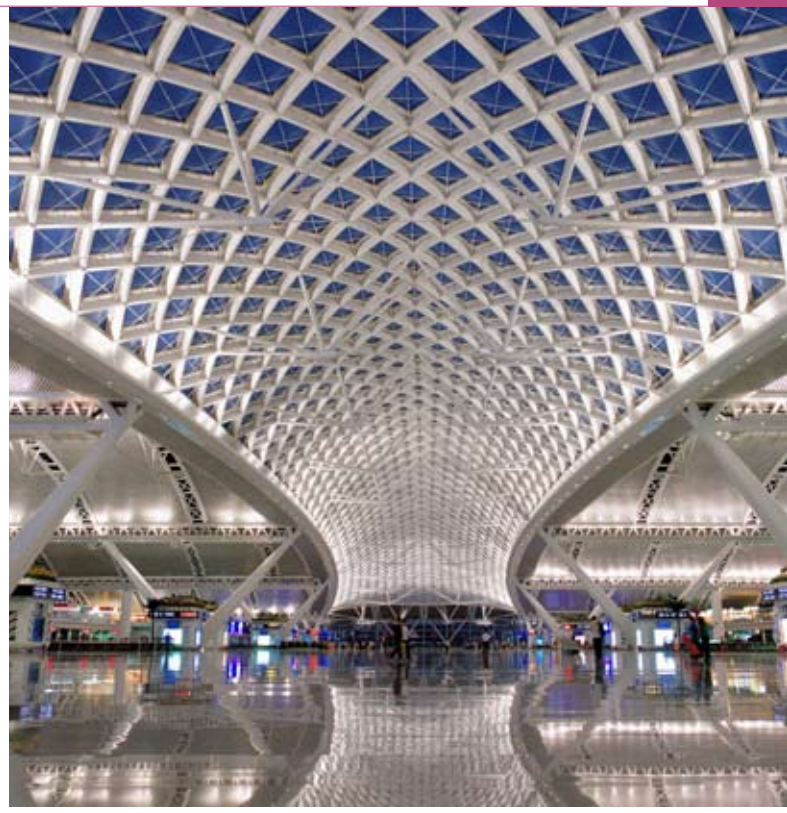
« Benefiting 1.9 billion people, the China-ASEAN Free Trade Area (FTA) has become a model for FTA arrangements among developing countries. China's ties with Asia and the world have reached an unprecedented level in both breadth and depth, and China has played an important and constructive role in international and regional affairs. What has happened shows that China cannot achieve development and prosperity without Asia and Asia needs China for development and prosperity. »

Hu Jintao, President van de Volksrepubliek China, openingstoespraak tijdens het Boao-forum, april 2011

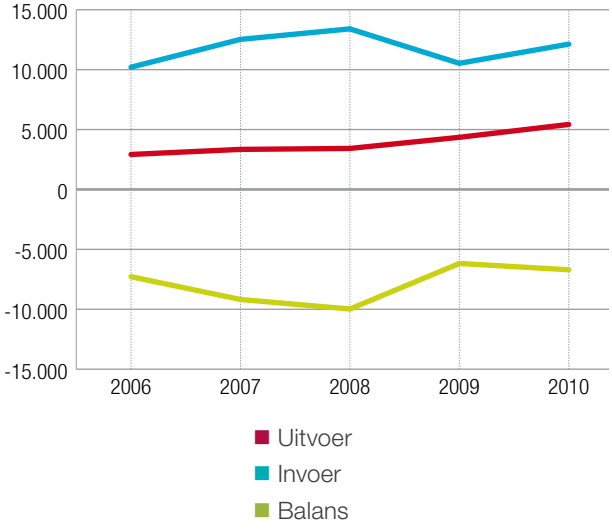
2.2.2. Handelsbetrekkingen met België

De Volksrepubliek China is een cruciale economische partner voor zowel de Europese Unie als voor ons land. De Volksrepubliek China is immers de negende grootste klant van België, met in 2010 een totaalbedrag aan ingevoerde Belgische producten van 5.426,6 miljoen EUR. Het land is de vierde grootste leverancier van onze economie en verkocht ons in 2010 voor 12.129,5 miljoen EUR aan goederen.

De handelsbalans van België met de Volksrepubliek China vertoont historisch een tekort, maar dat tekort daalde sterk in 2009 en 2010. De effecten van de economische crisis deden de invoer van Chinese producten dalen en de Belgische uitvoer ging erop vooruit. Vooral de dalende invoer van onedele metalen trok de invoer naar beneden (-63,6 % tussen 2008 en 2009). Ook de dalende invoer van machines en toestellen, die weliswaar minder spectaculair was (-18,6 %), verklaart de afname van de totale invoer. De Belgische import kromp in verhouding meer dan de export.

Figuur 12: Bilaterale handel tussen België en de Volksrepubliek China, in miljoen EUR

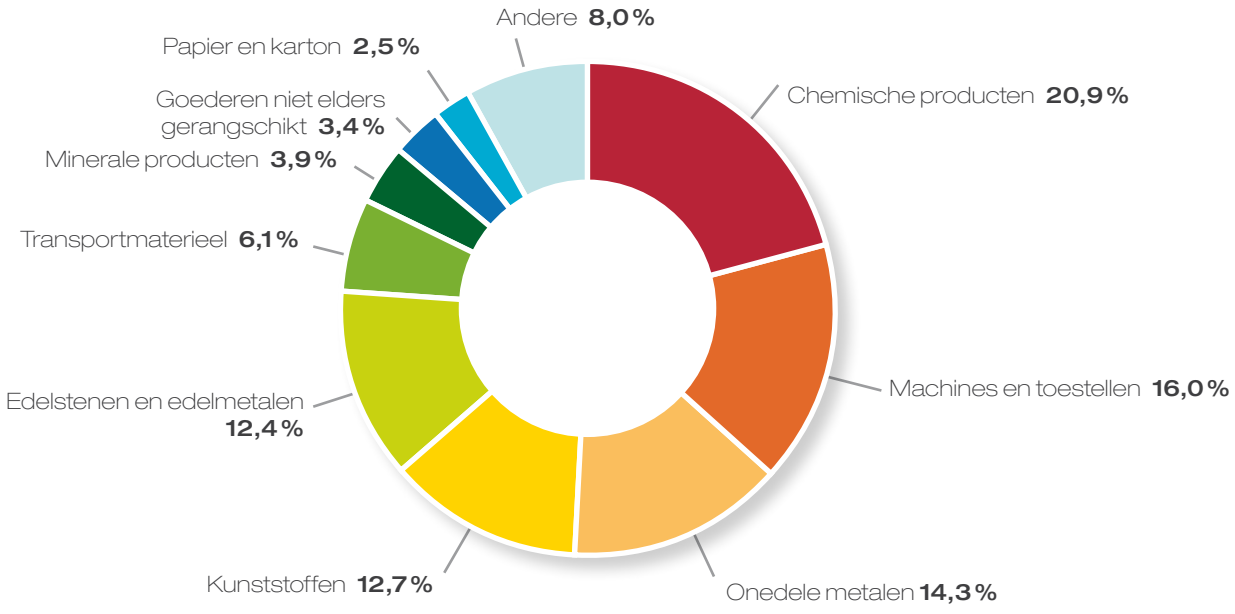

Bron: Nationale Bank van België

De invoer vanuit de Volksrepubliek China bereikte echter snel weer bijna het niveau van voor de crisis en, terwijl de Belgische export bleef stijgen, nam de handelsbalans tussen 2009 en 2010 in omvang af.

Uit de gegevensbank van het Agentschap voor Buitenlandse Handel blijkt de belangstelling van de Belgische ondernemingen voor de Chinese markt. In april 2011 telde de gegevensbank 1.551 uitvoerders die actief waren in het land en waren er 2.414 ondernemingen geïnteresseerd in de markt (op een totaal van meer dan 20.000 ondernemingen). Die cijfers liggen weliswaar lager dan die voor de Verenigde Staten en Rusland. Het verschil tussen het aantal geïnteresseerde ondernemingen en het aantal uitvoerders, dat groter is dan gewoonlijk, is een mooie illustratie van de aarzelende houding van Belgische ondernemingen om de stap te zetten en naar de Volksrepubliek China te exporteren. Dit bevestigt eens te meer het belang van een gezamenlijke economische zending.

Figuur 13: Belgische uitvoer naar de Volksrepubliek China in 2010, in %

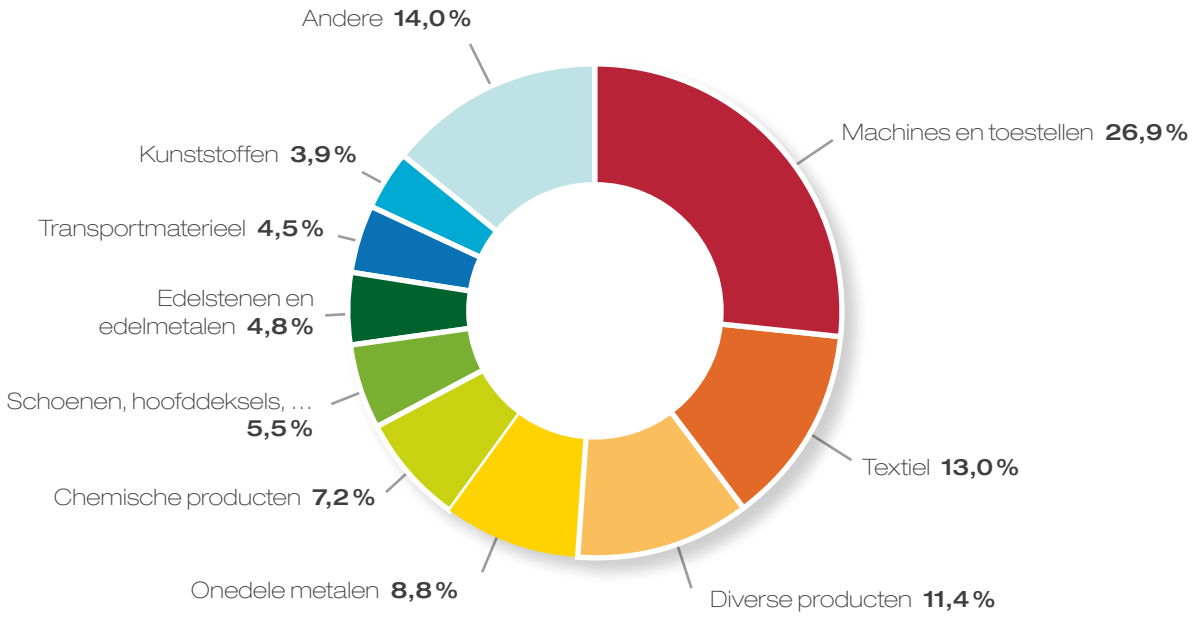
Bron: Nationale Bank van België

De chemische industrie, een van de paradepaardjes van de Belgische economie, domineert de uitvoer naar de Volksrepubliek China en vertegenwoordigt bijna een vijfde van de totale uitvoer. Machines en toestellen en de sector van de onedele metalen vormen de tweede en derde grootste component. Deze drie sectoren alleen al vertegenwoordigen meer dan de helft van de Belgische export naar de Volksrepubliek China.

De meeste exportsecties gingen erop vooruit in 2010, waarbij de uitvoer van minerale producten en papier en karton steeg met respectievelijk 153,6 % en 65,8 %. We merken ook een sterke stijging van de uitvoer van optische instrumenten (+48,2 %), edelstenen en edelmetalen (+31,9 %) en chemische producten (+ 28,6 %).

Enkel de uitvoer van onedele metalen daalde in 2010, maar ondanks een daling van 6,5 % in deze categorie, stegen de Belgische leveringen aan de Volksrepubliek China vorig jaar met 15,2 %.

Figuur 14: Belgische invoer uit de Volksrepubliek China in 2010, in %

Bron: Nationale Bank van België

Het grootste segment van de producten die uit de Volksrepubliek China worden ingevoerd, bestaat uit machines en toestellen. De producten van deze sectie worden naar de Volksrepubliek China verstuurd om daar te worden getransformeerd en vervolgens naar België te worden uitgevoerd, wat verklaart dat we ze zowel bij de in- als bij de uitvoer terugvinden. Deze component steeg tussen 2009 en 2010 met bijna 20,3 %.

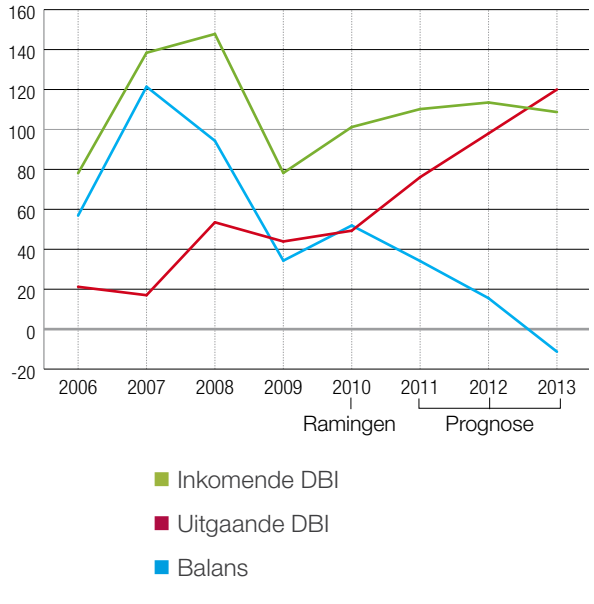
Hierna volgt het textiel, waarin de dominante positie van de Volksrepubliek China bekend is. Deze groep van producten stond in 2010 voor 13,0 % van onze invoer, d.i. een achteruitgang van 6,7 % in vergelijking met een jaar eerder. Deze categorie is, samen met die van het transportmaterieel, een van de twee enige waarvan de invoer daalde. De diverse producten, die voornamelijk bestaan uit speelgoed en meubels, gingen er dan weer op vooruit met 21,3 %.

De spectaculairste stijgingen werden opgetekend door de chemische producten (+ 41,3 %), de onedele metalen (+ 31,6%) en de werken van steen, gips en cement (+ 31,3 %). In totaal steeg de invoer uit de Volksrepubliek China in 2010 met 15,2 %.

2.3. Directe buitenlandse investeringen

Figuur 15: Verkeer aan directe buitenlandse investeringen, in miljard USD, lopende prijzen

Bron: EIU

We spreken over directe buitenlandse investeringen (DBI) als een onderneming 10 % van het kapitaal van een buitenlandse onderneming verwerft om er controle in uit te oefenen en het beheer ervan te beïnvloeden. Die operaties worden meestal in twee grote groepen onderverdeeld: de zogenaamde "greenfield"-investeringen die als bedoeling hebben een heel nieuwe onderneming op te richten en de overnames die ernaar streven de controle over een bestaande onderneming over te nemen.

De Volksrepubliek China blijft momenteel een van de uitverkoren bestemmingen voor exportbedrijven. Tussen 2006 en 2010 verdubbelde het aandeel van inkomende DBI naar de Volksrepubliek China bijna (van 6,3 % naar 11,3 %). Die cijfers wijzen op het toegenomen belang van de Chinese markt voor buitenlandse investeerders. De geaccumuleerde voorraad aan DBI in het land steeg in diezelfde periode van 2,5 % tot 3,5 % van het totaal op wereldvlak.

De economische crisis had een aanzienlijke impact op de balans van de DBI in de Volksrepubliek China. Terwijl de inkomende DBI tussen 2006 en 2008 stegen (met 89,7 %), daalden die zeer sterk in 2009 om terug te vallen op hun niveau van 2006. Aangezien de uitgaande DBI niet in dezelfde mate gedaald waren, kromp de balans van Chinese DBI met 63,6 %, wat een bedrag van 34,3 miljard USD vertegenwoordigde.

De jongste officiële gegevens geven aan dat de investeringen die naar de Volksrepubliek China gaan zich voornamelijk toespitsten op de industrie (51,9 % van de totale DBI in 2009) en de vastgoedsector (18,7 %). Daarna volgen de verhuursector en de sector van de dienstverlening aan ondernemingen alsook de groot- en kleinhandel, die respectievelijk instaan voor 6,8 % en 6,0 % van de totale DBI. De overgrote meerderheid van die investeringen gebeurt via ondernemingen met uitsluitend buitenlands kapitaal.

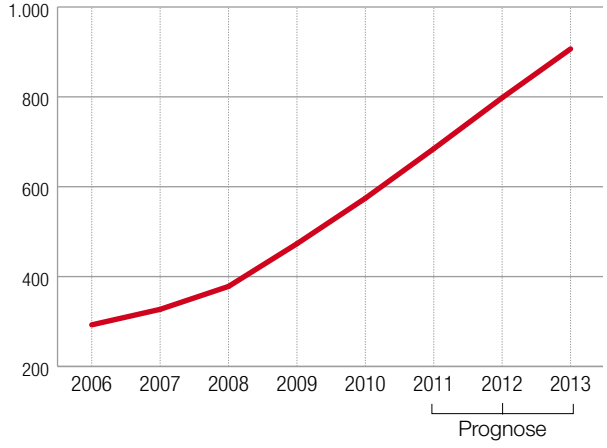
Volgens de experts van de Economist Intelligence Unit zet het land snel de deuren open voor directe buitenlandse investeringen en dat in alle sectoren. Dankzij de sterke Chinese groei en de verwachte opwaardering van de yuan, blijft de voorkeur van de investeerders naar de Volksrepubliek China uitgaan. Vooral in de activiteitendomeinen waarin de nationale ondernemingen minder performant zijn, waarin de markten onderontwikkeld zijn en waarin het opentrekken van de markten naar de handel het belangrijkst is, kunnen de beste deals worden afgesloten. De sectoren logistiek, schone technologieën en farmaceutische producten bieden in de Volksrepubliek China heel mooie vooruitzichten.

Het jongste ontwikkelingsplan wil van het land een leidende macht in spitstechnologische sectoren maken zoals die van de nieuwe energiebronnen, de farmaceutische sector of de informatie- en communicatietechnologieën. Om die doelstelling te verwezenlijken, is internationale hulp nodig en Belgische ondernemingen kunnen daarbij hun knowhow aanbieden. De bewegingsruimte voor onze ondernemingen in de Volksrepubliek China is aanzienlijk. Het land staat immers voor slechts 3 % van de totale DBI die van de Europese Unie uitgaan, tegenover 43 % voor de Verenigde Staten. Volgens de Europese Kamer van koophandel in de Volksrepubliek China zijn de belangrijkste verklaringen voor die situatie:

- de problemen bij het verkrijgen van bouwvergunningen;
- de complexiteit van het belastingstelsel en de procedures voor het oprichten van ondernemingen;
- het gebrek aan transparantie en overleg bij het uitwerken van nieuwe commerciële normen;
- de onvoorspelbaarheid van de wetgeving, zoals bijvoorbeeld omzendbrieven die een bepaald belastingstelsel met terugwerkend effect instellen;
- de belangrijke rol van de lokale autoriteiten bij de interpretatie van de juridische teksten;
- restrictieve regels voor certificaties en licenties die ingaan tegen de bepalingen van de Wereldhandelsorganisatie;
- beperkingen op de toegang tot de Chinese markt als gevolg van het beleid inzake intellectuele eigendom en de toekenning van overheidsopdrachten.

Figuur 16: Voorraad inkomende DBI, in miljard USD, lopende prijzen

Bron: EIU

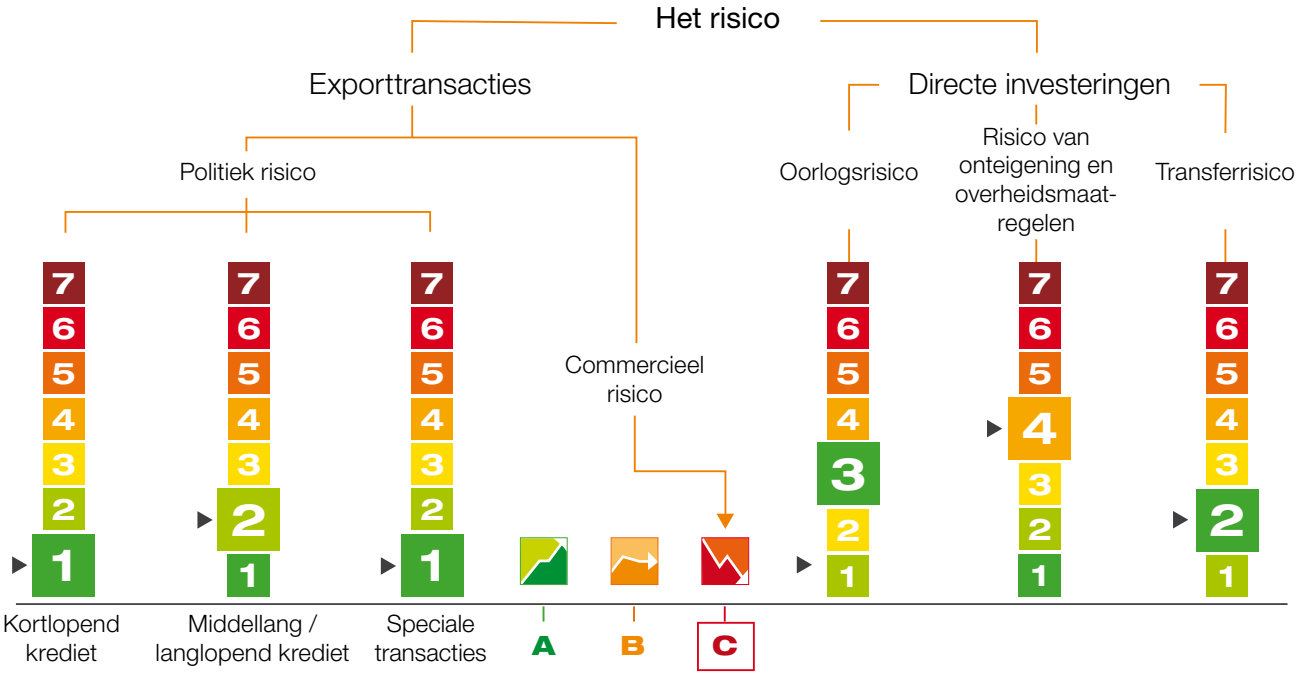
De uitgaande DBI gaan meestal in de richting van Azië, meer bepaald naar de speciale administratieve regio Hongkong (66,9 %). Latijns-Amerika is de tweede bestemming van de uitgaande Chinese investeringen. Europa en de Verenigde Staten bekleden, met elk een aandeel van minder dan 4 %, een zeer bescheiden positie in het totaal van uitgaande investeringen. Het bedrag dat in Europa geïnvesteerd wordt, is ook miniem als je het vergelijkt met de totale inkomende DBI op het oude continent. De uitgaande Chinese DBI zijn vooral te situeren in de sectoren van de verhuur en diensten aan ondernemingen (29,7 %), mijnbouw (16,5 %), financiële bemiddeling (18,7 %) en de groot- en kleinhandel (14,5 %).

Hoewel de investeringsstromen naar Afrika in 2009 slechts 2,5 % van het totaal uitmaakten, raakt de Volksrepubliek China steeds meer geïnteresseerd in het Afrikaanse continent en zijn natuurlijke rijkdommen. Contracten voor bodemontginning gaan vaak gepaard met investeringen in infrastructuur (voornamelijk havens, wegen en mijninfrastructuur) en ontwikkelingshulp.

Het Chinese aandeel in de DBI op wereldvlak zal op termijn wellicht afnemen, maar de stock aan investeringen in de Volksrepubliek China zou tot in 2013 snel moeten blijven stijgen met een jaarlijks groeipercentage van 16,4 %. Aangezien het ontwikkelingsplan 2011-2015 de nadruk op de binnenlandse vraag legt, zou die vraag sneller moeten stijgen dan de andere componenten van het BBP. De Volksrepubliek China schuift zichzelf in tal van spitstechnologische sectoren naar voren als een economische macht waar je niet omheen kan, maar zal ook steeds meer uitgaande DBI moeten doen en wel in die mate dat de experts van de Economist Intelligence Unit verwachten dat de balans van Chinese DBI vanaf 2013 negatief zal zijn.

2.4. Risicobeoordeling

2.4.1. Risicobeoordeling door Delcredere

De Nationale Delcrederedienst (ONDD) is de Belgische openbare kredietverzekeraar en verzekert bedrijven en banken tegen politieke en commerciële risico's van internationale handelstransacties die vooral betrekking hebben op uitrustingsgoederen, industriële projecten, aannemingswerken en diensten. Daarnaast werkt Delcredere voor deze risico's samen met banken op basis van risk-sharingschema's. In het raam van die activiteit stelt de Delcrederedienst een landenrangschikking op volgens het risico dat ze voor de investeerders inhouden. Voor de Volksrepubliek China zijn de conclusies bemoedigend op politiek vlak, maar waarschuwen ze investeerders voor het commerciële luik.

De "politieke risico's" waaraan investeerders in de Volksrepubliek China worden blootgesteld, zijn miniem, zowel op korte als op middellange en lange termijn (respectievelijk klassen 1 en 2).Met "politieke risico's" bedoelt men alle gebeurtenissen in het buitenland die voor de verzekerde of debiteur overmacht vormen zoals oorlogen, revoluties, natuurrampen, deviezenschaarste en willekeurige overheidsmaatregelen.

Het "commerciële risico" situeert zich in klasse C, d.w.z. een hoog risico. Het gaat om het risico dat de buitenlandse privédebiteur in gebreke blijft, nl. dat hij niet aan zijn verplichtingen kan

voldoen of dat hij er zich aan onttrekt zonder wettige reden. Het commerciële risico wordt niet alleen bepaald door de microsituatie van de debiteur zelf, maar ook door macro-economische systeemgebonden factoren die de betalingscapaciteit van het geheel aan debiteuren in een land beïnvloeden.

Voor de transacties met kortlopend krediet kan de Delcrederedienst dekking verlenen tegen het politieke en het commerciële risico "in open account", d.w.z. zonder dat een bankgarantie vereist is.

In overeenstemming met de regeling die werd afgesproken binnen de OESO wordt de maximumtermijn voor de terugbetaling van de transacties op middellange en lange termijn naar dit land vastgelegd op 10 jaar. In het geval van steunkredieten vereist de OESO-regeling een concessionaliteitsgraad van minimum 35 %.

Directe investeringen

Het risico op oorlog omvat zowel het risico op een extern conflict als het risico op binnenlands politiek geweld. Het binnenlandse politieke geweld omvat, op zijn beurt, dan weer het extreme geval van een burgeroorlog, maar ook de risico's op terrorisme, burgeroproer, sociaaleconomische conflicten en raciale en etnische spanningen. De Volksrepubliek China haalt hiervoor een gemiddelde score van 3 op 7.

Het risico op onteigening en willekeurige overheidsmaatregelen heeft niet enkel betrekking op de risico's op onteigening en het niet-nakomen van de contractuele verbintenissen door de overheid, maar ook op de risico's die verband houden met de (slechte) werking van het gerechtelijke apparaat en de potentiële negatieve gedragswijzigingen ten aanzien van buitenlandse investeerders. Met een score van 4 op 7 behaalt de Volksrepubliek China een gemiddeld resultaat.

Het transferrisico is het risico dat voortvloeit uit een gebeurtenis of een beslissing van de buitenlandse overheid die de transfer van het bedrag van de door de debiteur betaalde vordering verhindert. Met een score van 2 op 7 rangschikt het land zich in de categorie van de minieme risico's (voor meer informatie, zie www.ondd.be).

2.4.2. Andere risico-indicatoren

Tal van instellingen maken inschattingen van de risico's van zakendoen in een land. We geven hier slechts een selectie van de bekendste.

- Volgens het Global Competitiveness Report 2010-2011 van het World Economic Forum staat de Volksrepubliek China op de 27ste plaats van de 139 landen die gerangschikt staan volgens hun concurrentievermogen, na Maleisië en de Verenigde Arabische Emiraten. Dat resultaat, een stijging met twee plaatsen in vergelijking met het vorige rapport, is voornamelijk toe te schrijven aan de zeer grote markt, de macro-economische stabiliteit en het netwerk van geavanceerde en innoverende bedrijven. De doeltreffendheid van de financiële markten is het afgelopen jaar sterk gestegen, wat de stijgende lijn van de Volksrepubliek China in de rangschikking verklaart. De meest problematische hinderpalen om zaken te doen, zijn de toegang tot financiering (vermeld door 13,2 % van de respondenten), de instabiliteit van het economische beleid (10,1 %) en de corruptie (9,5 % van de respondenten).

- Het land bekleedt een 48ste plaats op 125 landen als het gaat om de vlotheid waarmee handel kan worden gedreven volgens het Global Enabling Trade Report 2010 van het World Economic Forum, één plaats hoger in vergelijking met 2009.

- De OESO schat het landenrisico op 2 op 7 in de Volksrepubliek China, ofwel een laag risico.

- Volgens de Index of Economic Freedom 2010 van de Heritage Foundation bekleedt het land een 135ste plaats op 179, een stijging met één plaats. De scores voor de bescherming van de eigendomsrechten en de financiële vrijheid zijn volgens de organisatie de twee meest problematische factoren.

- De schuld van de Chinese regering krijgt van Moody's Investors Service een Aa3-quotering en van Fitch en Standard & Poor's (maart 2011) een AA-, ofwel een gemiddelde score. In april 2011 gingen de vooruitzichten van het ratingagentschap Fitch m.b.t. de Chinese schuld erop achteruit en gingen ze van stabiel naar negatief. Die evolutie is te wijten aan de grote waarschijnlijkheid waarmee de kwaliteit van de bankactiva de komende drie jaar zou dalen.

- Volgens de Doing Business 2011-indicator van de Wereldbank bekleedt het land de 79ste plaats op 183 landen, na Vietnam, maar voor Italië. De Volksrepubliek China haalt een goede score op het vlak van contractenrecht, maar de resultaten zijn slechter wat betreft het verkrijgen van bouwvergunningen, het oprichten van ondernemingen en belastingen (respectievelijk een 181ste, 151ste en 114de plaats op 183).

- Tal van bedrijfsverenigingen en Kamers van koophandel klagen de niet-naleving van de intellectuele eigendomsrechten in de Volksrepubliek China aan. Hoewel de situatie verbetert, blijft juridische bijstand vaak noodzakelijk.

3 Sectorale benadering

3. Sectorale benadering

3.1. Gezondheidssector

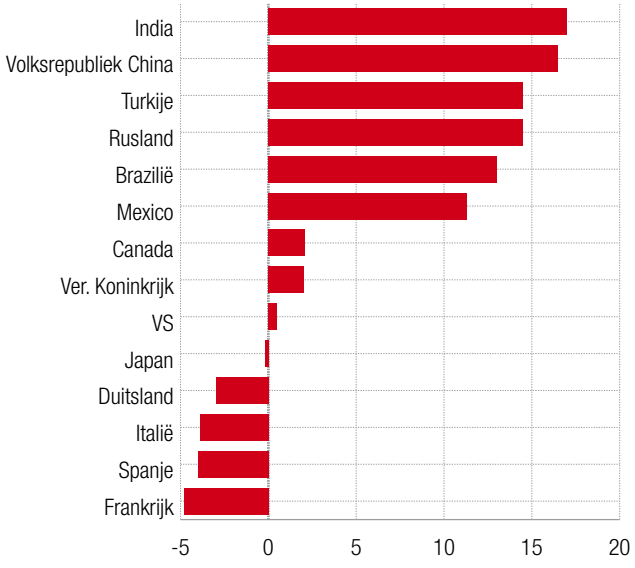
De Chinese gezondheidssector wordt door de meeste experts als de aantrekkelijkste ter wereld beschouwd. De steile economische groei van de jongste jaren en de stijging van de gemiddelde levensstandaard die eruit volgde, hebben ervoor gezorgd dat de Chinese bevolking zich geneesmiddelen en verzorging kan veroorloven, terwijl de ontwikkelingsplannen van de overheid een strategische groei-as hebben gemaakt van de sector. Er werden talloze investeringen in infrastructuur gedaan, zowel voor ziekenhuizen als klinieken en apotheken. Veel van die investeringen zullen de ontwikkeling van de sector de komende jaren ondersteunen.

- Het mogelijk maken van buitenlandse partnerschappen.
- Meer aandacht voor de binnenlandse vraag en de hogere gemiddelde levensstandaard in het recente ontwikkelingsplan 2011-2015.
- De ontwikkeling van de zorginfrastructuur in het Chinese binnenland en een gestegen vraag naar farmaceutische producten en medische apparatuur in deze regio.
- Een grote hervorming van het zorgsysteem die werd aangevat in 2009 en die 850 miljard CNY investeert om de toegang tot het zorgsysteem voor arme patiënten te vergemakkelijken.
- Een drastische daling van de prijzen van de geneesmiddelen in december 2010 (gemiddeld -19 %) als gevolg van de tussenkomst van de de Volksrepubliek China National Development and Reform Commission op de prijs van 174 producten.
- Een betere toegang tot geneesmiddelen als gevolg van de herziening van de lijst van zogenaamde “essentiële” producten in augustus 2009.

Gelet op de omvang van de Chinese gezondheidssector stellen we voor de verschillende componenten afzonderlijk van naderbij te bekijken.

3.1.1. Farmaceutische producten

Figuur 17: Voornaamste ontwikkelde en opkomende markten in de farmaceutica, gemiddeld jaarlijks groeipercentage 2005-2010, in %

Bron : BMI

De Chinese farmaceutische sector evolueert zeer snel. In 2010 vertegenwoordigde hij 385 miljard CNY en in 2011 zou dat 452 miljard moeten zijn, een stijging met 17,6 %. Net zoals in de meeste andere sectoren die we bestuderen, is de Chinese markt misschien wel een van de grootste (derde grootste ter wereld, na Japan voor Duitsland), maar niet de meest performante.

De gemiddelde uitgave voor farmaceutische producten per inwoner bedroeg in 2010 immers slechts 42,3 USD, wat de Volksrepubliek China de 96ste plaats op de wereldranglijst oplevert. Die uitgaven moeten meestal dienen voor de aankoop van generische geneesmiddelen (63,2 % van de markt). Het budget dat aan gezondheidszorg besteed wordt, bedraagt slechts

1,04 % van het BBP, wat heel wat minder is dan het gemiddelde op wereldvlak (1,38 %). De regering, die zich bewust is van de stijgende noden van de bevolking, heeft daarom een aantal maatregelen ter ondersteuning van de sector genomen:

- Invoering, in 1998, van de GMP-normen (Good Manufacturing Practice) voor de farmaceutische productie, eerst facultatief, sinds juli 2004 verplicht. De maatregel werd tussen 2004 en 2008 naar de andere industriële takken van de gezondheidssector uitgebreid.

- Ook werden GSP (Good Supply Practices) ingevoerd. Het gevolg was dat tal van producenten de markt moesten verlaten omdat ze niet in staat waren aan de geldende normen te voldoen. Het aantal geneesmiddelendistributeurs daalde van 16.000 tot 7.445.

- In november 2010 werd de strijd tegen de corruptie van het personeel in ziekenhuizen opgevoerd.

- Er kwamen amendementen op de wet op de brevetten en een betere bescherming van de intellectuele eigendomsrechten. Ondanks de problemen die nog bestaan op het vlak van de doeltreffendheid van de wetgeving en de toepassing van de straffen, is het systeem de jongste jaren in grote mate geëvolueerd.

- De strijd tegen farmaceutische namaak werd, weliswaar op bescheiden wijze, opgedreven.

- Er kwamen tal van prijsdalingen voor geneesmiddelen: tussen 2000 en 2006 werden de prijzen 19 maal verlaagd. In december 2010 daalde de gemiddelde prijs van de geneesmiddelen met 19 % als gevolg van een initiatief van de China National Development and Reform Commission.

- Buitenlandse ondernemingen kregen toegang tot de markt, in aansluiting op de beginselen van de Wereldhandelsorganisatie. Privéziekenhuizen zouden binnenkort voor 100 % door buitenlandse partners moeten kunnen worden beheerd.

De doelstelling voor 2015: een farmaceutische sector die voor 3.000 miljard CNY aan goederen produceert, tegenover 1.038 miljard in 2008.

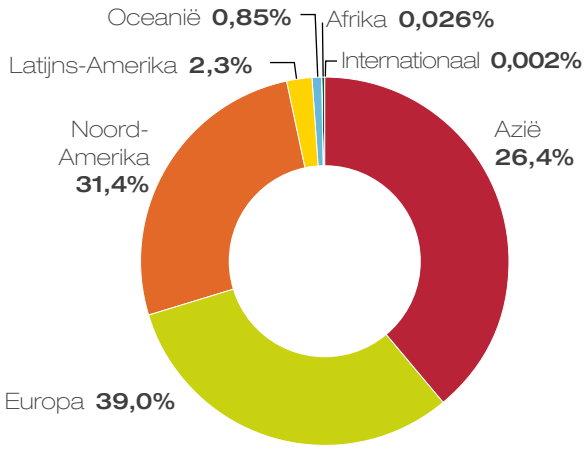
De traditionele Chinese geneeskunde blijft een dominante plaats innemen. Ze vertegenwoordigt 86 % van de cardiovasculaire producten die worden verkocht in Shanghai, en 68 % in Beijing, terwijl de Europese farmaceutische producten slechts 14 % van de markt uitmaken.

Het farmaceutische landschap in de Volksrepubliek China telt heel wat bedrijven die zich hoofdzakelijk met de productie van generische geneesmiddelen bezighouden. Om die industrie te moderniseren versoepelde de Chinese regering de regels die waren opgelegd voor joint ventures tussen buitenlandse ondernemingen en hun Chinese partners. De Volksrepubliek China is dus vragende partij voor buitenlandse expertise en de Belgische farmaceutische bedrijven kunnen dus zonder twijfel een meerwaarde voor de Chinese markt betekenen.

3.1.2. Medische apparatuur

Met het openstellen van de sector van de gezondheidszorg voor buitenlandse ondernemingen zou de markt van de medische apparatuur de komende jaren sterk moeten groeien. Tal van technologieën worden momenteel ingevoerd en in 2010 vertegenwoordigde de sector 120 miljard CNY, wat neerkomt op een groei van 12,3 % in vergelijking met de 107 miljard van 2009.

Figuur 18: Leveranciers van de Chinese markt van medische apparatuur, 2010

Bron: China Chamber of Commerce for Medicine and Health Product Import and Export (CCCMHPIE)

Het aandeel van België in de uitvoer van medische apparaten bedroeg 0,11 %, een stijging van 51,55 % in vergelijking met 2009. Volgens de CCCMHPIE was de Belgische uitvoer van medische apparatuur in 2010 goed voor een bedrag van 203 miljoen USD, d.i. een stijging van 30,41 % in vergelijking met de cijfers voor 2009. Vooral de Verenigde Staten, Japan en Duitsland kopen Chinese producten (respectievelijk 28 %, 10 % en 5 % van de Chinese export). Die drie landen zijn samen verantwoordelijk voor meer dan 60 % van de verkoop van apparaten aan de Volksrepubliek China.

Met zijn netwerk van bijna 20.000 ziekenhuizen, 40.000 zorgcentra en 630.000 dorpsklinieken is de Volksrepubliek China goed voorzien van verzorgingsinstellingen. In 2009 telde de sector bijna 7,8 miljoen werknemers. Ondanks de omvang van de sector is er nog veel werk aan de winkel om de hele bevolking te bereiken. De analisten zijn het er dan ook over eens dat de sector van de medische apparatuur nog een aantal jaren zal groeien.

■ **Kansen voor de Belgische ondernemingen:**

Medische beeldvorming, uitrusting voor onderzoek en diagnose, bio-informatica, vaccinologie, geneesmiddelen, uitrustingen voor endoscopieën, angiografieën, transfusies, telegeneeskunde, radiologie, implantaten en protheses, materiaal en producten voor tandheelkunde en oftalmologie, geavanceerde farmaceutische producten, verzorgingsinfrastructuur, opleidingen voor nieuwe technologieën in de gezondheidszorg, toezichtsystemen voor besmettelijke ziekten, ...

« The changes under way as part of China's health care reform package will have tremendous implications for which products are covered and how they are paid for, and companies will need to track these shifts. »

Ernst and Young, Beyond border – Global biotechnology report 2010

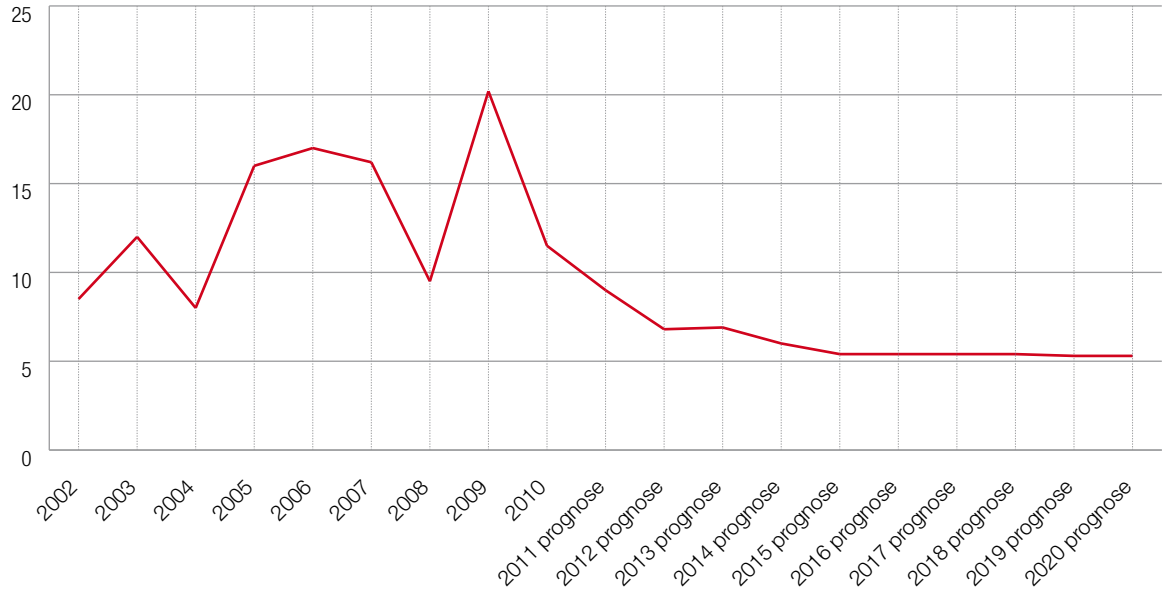
3.2. Bouw en infrastructuur

3.2.1. Vastgoed

Niemand kan beweren inzicht te hebben in de evolutie van de wereldeconomie zonder de toestand in de Chinese vastgoedsector in het achterhoofd te hebben. Die sector is immers een van de belangrijkste sectoren ter wereld en heeft een invloed op tal van economische variabelen: het spaarvermogen van de gezinnen, de investeringen, de consumptie of de vraag op wereldvlak naar grondstoffen. Het zijn allemaal factoren die worden beïnvloed door de ontwikkelingen in de Chinese bouwsector. Om slechts één voorbeeld te geven: de sector, in brede zin omschreven, vertegenwoordigt bijna 2/3 van het totale staalverbruik van het land, terwijl het land volgens bepaalde ramingen bijna de helft van de wereldvoorraad verbruikt.

Om iets te doen aan de grote plattelandsvlucht (volgens McKinsey et Co. zal de Volksrepubliek China tegen 2025 221 steden met meer dan 1 miljoen inwoners tellen) heeft de overheid haar steun verleend aan bouwondernemingen om in voldoende huisvesting voor de stedelijke bevolking te voorzien. Maar dit heeft ook andere gevolgen gehad en tal van experts vrezen het uiteenspatten van een speculatieve zeepbel op de Chinese vastgoedmarkt. De bouwwerken in het hoogste en middensegment zijn in de Volksrepubliek China immers als paddestoelen uit de grond geschoten, vooral in het oosten. De bezettingsgraad van die nieuwe woningen is echter onvoldoende en de secundaire vastgoedmarkt is bijna onbestaande omdat kopers liever eigenaar van een nieuwe woning worden.

Figuur 19: Jaarlijkse groei van de chinese bouwsector, in %

Bron: China Statistical Yearbook, BMI

Tegelijkertijd zijn de prijzen van woningen tussen 2000 en 2010 geëxplodeerd, voornamelijk door de stijging van de prijzen van bescheiden woningen. Vooral de kustregio's werden door die prijsstijgingen getroffen: in Shanghai, in de provincies Zhejiang en Anhui bedroeg de toename meer dan 300 %, in de provincies Jiansu, Jiangxi en Fujian lag de stijging tussen 250 en 300 %. In het centrum van het land is de toename van de woningprijzen minder uitgesproken, tussen 150 en 250 %.

Geconfronteerd met die onhoudbare situatie hebben de autoriteiten beslist tegen 2015 bijna 36 miljoen woningen te bouwen die door de staat zijn gesubsidieerd om zo de toegang ertoe te verzekeren voor ongeveer 20 % van de Chinese bevolking. In 2010 werd reeds 800 miljard CNY uitgegeven, tegenover respectievelijk 18 miljard en 55 miljard in 2008 en 2009.

Deze maatregel zou de begunstigde gezinnen in staat moeten stellen om hun uitgaven toe te spitsen op de consumptie, wat aansluit op het ontwikkelingsplan 2011-2015. Zo biedt de regering nieuwe groeikansen aan de bouwsector, die van de productie van machines en materialen voor de bouwsector, terwijl de verwachte groei in de topklasse van de woningen zou moeten afnemen.

3.2.2. Infrastructuur

Infrastructuur bekleedt een steeds grotere plaats in de Chinese bouwsector. Het aandeel van de activiteiten in dat segment steeg van 26,6 % in 2007 tot 38,8 % in 2010. In 2020 zou dat aandeel 48,3 % van de sector moeten bedragen. Het ontwikkelingsplan 2011-2015 voorziet in grootschalige infrastructuurprojecten. De doelstellingen zijn bijzonder ambitieus voor de energiesector en de mobiliteitssector.

Normaal gezien zal de groei van de investeringen in infrastructuur in de toekomst afnemen. Toch zal de Volksrepubliek China een van de meest dynamische markten ter wereld blijven. De experts van Business Monitor International verwachten dat de waarde van de transportinfrastructuur van het land in 2020 293.000 miljard USD zal bedragen. Aangezien de zorginfrastructuur momenteel ontoereikend is om te voldoen aan de vraag, zal die infrastructuur ook worden uitgebreid.

De meeste van de voornoemde projecten worden door de Chinese autoriteiten als strategisch beschouwd en de administratieve problemen voor bedrijven die in de Volksrepubliek China actief zijn, blijven talrijk (volgens de Doing Business-rangschikking van de Wereldbank bekleedt het land de 181ste plaats op 183 landen voor wat het beheer van bouwvergunningen aangaat). Al deze projecten geven niettemin aan dat er een grote behoefte is aan hoogstaande bouwmaterialen en machines.

Het ontwikkelingsplan 2011-2015 werd op de markt van de bouwmaterialen bijzonder goed onthaald, wat getuigt van het vertrouwen dat de ondernemingen in de doelstellingen van het plan hebben. Het zullen vooral de bedrijven in het noorden en het zuiden van het land zijn die hun voordeel zouden moeten kunnen halen uit de groeiende vraag naar hun producten. De Belgische bedrijven die in de Volksrepubliek China gevestigd zijn, zullen dan ook hun knowhow kunnen tonen om zo succesvolle contracten af te sluiten.

■ **Kansen voor de Belgische ondernemingen:**

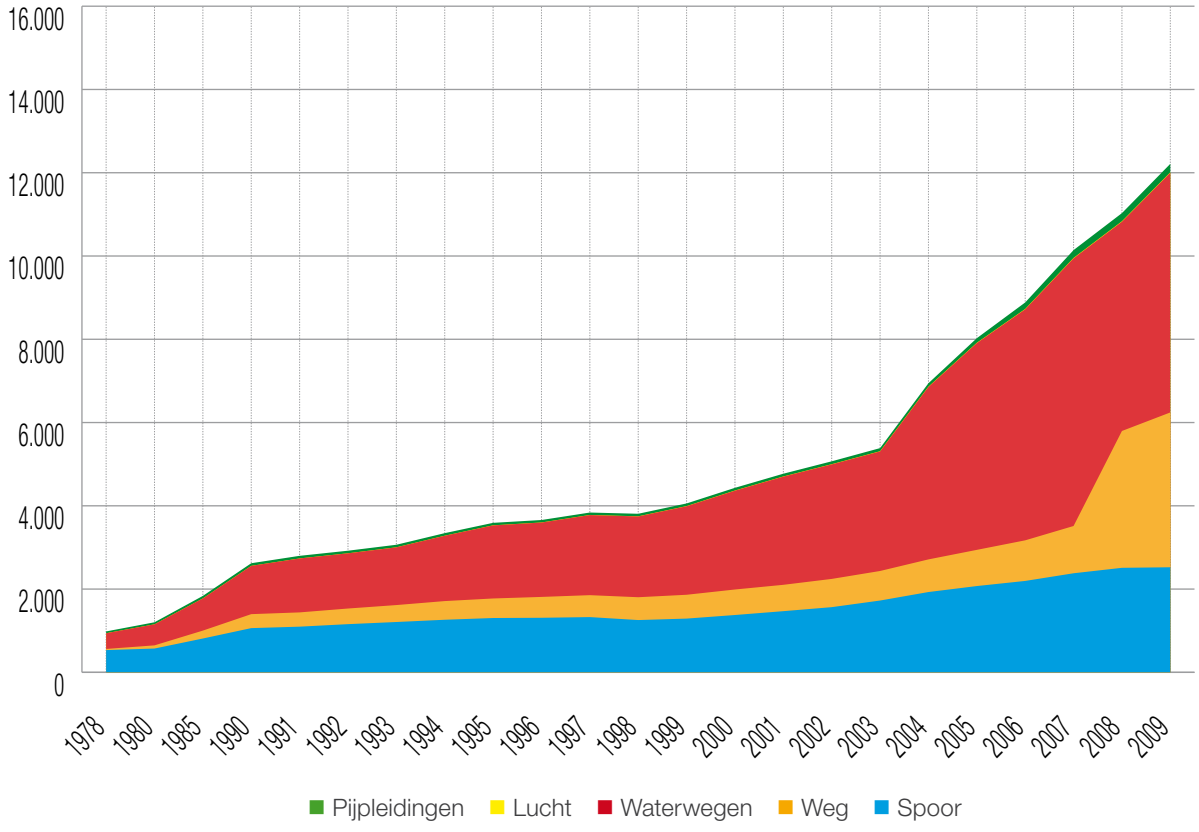
Residentieel, sociaal en toeristisch vastgoed, kantoren, zorg- en onderwijsinfrastructuur, architectuur, civil engineering, design, domotica, aanleg van bruggen en tunnels, productiemachines, transportinfrastructuur, projectbeheer, bouwmaterialen (meer bepaald hoogtechnologische materialen), modernisering van de transportinfrastructuur, ...

« The fate of the Chinese real estate market will have an impact on everyone from Australian miners to German exporters to US consumers »

The Financial Times, 1 juni 2011

3.3. Transport en logistiek

Figuur 20: Vrachttotaal, in miljard ton-km

Bron: National Bureau of Statistics

De Volksrepubliek China is een logistieke uitdaging zonder voorgaande: 85.500 km spoorwegen, 3.860.800 km wegen, 123.700 km bevaarbare binnenwateren, 2.345.100 km luchtroutes, waaronder 919.900 km internationale routes en 69.100 km pijpleidingen doorkruisen het land. Met uitzondering van de opmerkelijke afname van het maritieme verkeer tussen 2008 en 2009 als gevolg van de economische crisis, blijft de hele sector groeien sinds 1978, het jaar waarin de regering de eerste statistische metingen verrichtte.

Het afgelopen decennium groeide vooral het wegverkeer, met tussen 2000 en 2009 een gemiddeld jaarlijks groeipercentage van 20,6 %. Vervolgens komen het transport via pijpleidingen (12,4 %), het luchtverkeer (11,5 %), de bevaarbare waterwegen (10,5 %) en tot slot het spoorverkeer (6,9 %). Gelet op de recente economische ontwikkelingen kunnen verschillende evoluties worden verwacht:

- De nieuwe doelstellingen die de autoriteiten in het ontwikkelingsplan 2011-2015 vastlegden en die vooral gericht zijn op de ontwikkeling van de binnenlandse vraag zouden zich moeten vertalen in een stijging van het wegverkeer en het verkeer via de bevaarbare waterwegen, voornamelijk naar het Chinese binnenland toe.

- De intensere handelsbetrekkingen tussen de Volksrepubliek China en de ASEAN-landen zullen het luchtverkeer stimuleren, terwijl de cijfers voor die sector momenteel verwaarloosbaar zijn. Ook het transport via het spoor zou moeten toenemen.

- Aangezien de regering de Chinese afhankelijkheid van de export wil doen afnemen, zou het verkeer over de internationale wateren minder snel moeten groeien dan in het verleden het geval was.

- Tot slot zou de stijging van de gemiddelde levensstandaard in de Volksrepubliek China moet leiden tot een grotere vraag naar logistieke diensten. Terwijl het platteland zich ontwikkelt, zal het transportnetwerk moeten worden gemoderniseerd en uitgebreid om aan de stijgende vraag naar transportmogelijkheden te voldoen.

Gelet op de diversiteit van de transportsector en de logistieke sector in de Volksrepubliek China stellen we voor de verschillende componenten ervan afzonderlijk te behandelen.

3.3.1. Wegen

Terwijl het aandeel van het transport over de weg tot in 2007 bijna 12 % bedroeg, steeg dat aandeel in 2008 en 2009 sterk om uit te komen op bijna 30 %, een verdubbeling. Die evolutie weerspiegelt de impact van de economische crisis op de handel over de bevaarbare waterwegen (die van 63,4 % tot 45,6 % daalde), de heroriëntering van de economie naar de binnenlandse vraag en de ontwikkeling van de handel met het Chinese binnenland. Terwijl de lonen en huurprijzen in het oosten van het land stegen, verhuisden de industriële bedrijven hun productie naar het binnenland, waardoor de druk die momenteel op het wegennet weegt nog zal toenemen.

Volgens de experts uit de sector zou die tendens zich de komende jaren moeten voortzetten. Dit zal natuurlijk allemaal een invloed hebben op het beleid voor de ontwikkeling van de wegeninfrastructuur. De twee jongste jaren werd 569 miljard USD uitgegeven om de wegen- en spoorinfrastructuur te moderniseren en de regering maakte 4.000 miljard yuan vrij om een modern autosnelwegennet te bouwen.

Ook de uitdagingen op het vlak van het stadsverkeer zijn gigantisch. De parkeerinfrastructuur is verzadigd en de invalswegen van de steden zijn echte flessenhalzen, ondanks de maatregelen die werden genomen om het probleem op te lossen (het aantal nieuwe maandelijkse inschrijvingen in Shanghai wordt bijvoorbeeld tot 6.000 beperkt). Volgens experts uit de sector zal het niet volstaan om nieuwe wegen of nieuwe steden te bouwen. Een mobiliteitsbeleid dat het openbaar vervoer en alternatieve vervoerwijzen integreert, zal moeten worden ontwikkeld om de problemen met het verkeer en de vervuiling te beperken.

Het wegennet omvatte in 2009 in totaal 3.860.800 km aan wegen en 74.000 km aan autosnelwegen in 2010 (tegen 41.000 in 2006).

3.3.2. Spoor

Het Chinese spoornet is in volle expansie. Volgens de jongste officiële cijfers uit 2009 beschikt de Volksrepubliek China, met zijn 85.500 km aan spoorlijnen, over het tweede langste spoornet ter wereld. Eind 2010 zou dat spoornet 90.000 km lang moeten zijn en in 2011 zou het met bijna 4,5 % moeten groeien om uit te komen op 94.000 km. Van de Chinese spoorlijnen is 6.552 km aan hogesnelheidslijnen in werking: 3.676 km voor snelheden van 250 tot 350 km/h en 2.876 km voor snelheden van 200 tot 250 km/h. In dat segment bekleedt de Volksrepubliek China de eerste plaatse ter wereld. Tegen 2020 zal het beschikken over het grootste spoornet in alle transportcategorieën.

Het ontwikkelingsplan 2011-2015 voorziet in massale investeringen in de sector voor een bedrag van 3.500 miljard yuan. 2.000 miljard yuan zou moeten worden besteed aan het hogesnelheidsnet, wat zal worden vertaald in de aanleg van 6.000 km sporen tegen 2012 en nog eens 16.000 km tegen 2020 (op een totaal net van bijna 120.000 km).

Ook het Chinese metronet is in volle expansie. Het net omvat in totaal bijna 868 km lijnen over bijna 10 steden en zou volgens het regeringsplan snel moeten worden uitgebreid waarbij 25 nieuwe steden zullen worden uitgerust met ondergrondse netwerken (2.500 km sporen, 1.000 miljard CNY). Tegen 2020 zal 5.000 km aan metrolijnen worden geïnstalleerd.

Bij de toewijzing van de contracten heeft het ministerie van het Spoorverkeer de neiging de Chinese ondernemingen te bevoordelen en de sector heeft de meest recente veiligheids- en controlecriteria nog niet goedgekeurd.

3.3.3. Waterwegen

Plaats	Totaal cargovolume (miljoen ton) in 2009				Containertransport (Twenty-Foot equivalent Unit, TEUs) in 2009		
	Haven	Land	Eenheid	Ton	Haven	Land	TEUs
1	Shanghai	Volksrepubliek China	Metric ton	505 715	Singapore	Singapore	25 866 600
2	Singapore	Singapore	Freight ton	472 300	Shanghai	Volksrepubliek China	25 002 000
3	Rotterdam	Nederland	Metric ton	386 957	Hong Kong	Volksrepubliek China	21 040 096
4	Tianjin	Volksrepubliek China	Metric ton	381 110	Shenzhen	Volksrepubliek China	18 250 100
5	Ningbo	Volksrepubliek China	Metric ton	371 540	Busan	Zuid-Korea	11 954 861
6	Guangzhou	Volksrepubliek China	Metric ton	364 000	Guangzhou	Volksrepubliek China	11 190 000
7	Qingdao	Volksrepubliek China	Metric ton	274 304	Dubai	Verenigde Arabische Emiraten	11 124 082
8	Qinhuangdao	Volksrepubliek China	Metric ton	243 850	Ningbo	Volksrepubliek China	10 502 800
9	Hongkong	Volksrepubliek China	Metric ton	242 967	Qingdao	Volksrepubliek China	10 280 000
10	Busan	Zuid-Korea	Revenue ton	226 182	Rotterdam	Nederland	9 743 290

Bron: American Association of Port Authorities (AAPA), klassement 2009 van de grootste havens ter wereld

Het belang van de Volksrepubliek China in het transport over zee en de binnenwateren is onbetwistbaar. De handel over het water onttroonde vanaf 1990 immers het transport over de weg en is tot vandaag het belangrijkste transportmiddel in de Volksrepubliek China gebleven. Tussen 2007 en 2009 is het aandeel van het transport over de binnenwateren en de zee echter gekrompen van 63,4 % tot 47,1 % van het totale vrachtvolume.

Als gevolg van de groeiende handel in het binnenland verwachten de experts van de sector dat het verkeer via de binnenwateren drukker zal worden en dat de rivierhavens snel zullen groeien. Het voorbeeld van de snel groeiende haven van Yibin, op de Yangtze-rivier in de Sichuan-provincie, getuigt van de omvang van dit proces. Volgens de jongste officiële statistieken telde het land in 2009 123.700 km aan bevaarbare binnenwateren, het meest uitgebreide netwerk ter wereld, zowel in termen van lengte als in termen van vervoerde vrachtvolumes. Het omvat meer dan 500 rivieren, waarvan de meest indrukwekkende zonder enige twijfel de Yangtze-rivier is. Die rivier is 6.300 km lang.

Er lopen tal van projecten om het netwerk van bevaarbare waterwegen in de Volksrepubliek China te verbeteren. De belangrijkste zijn:

- de aanleg van waterwegen van 12,5 meter diep op het lagere riviergedeelte van de Nanjing-sectie van de Yangtze-rivier;
- het onderhoud van de Jingjiang-rivier;
- de verhoging van de capaciteit van de Xijiang-rivier en het kanaal Beijing-Hangzhou.

Bepaalde zeehavens zullen snel uitbreiden. Dat geldt voor de haven van Tianjin: de autoriteiten hebben die haven aangewezen als volgende strategische commerciële hub op middellange termijn. In 2010 tekende de haven een recorddebiet van 400 miljoen ton goederen op en die resultaten zouden in 2011 nog beter moeten zijn.

3.3.4. Luchtverkeer

In februari 2011 ontplooiden de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor de burgerluchtvaart (de Civil Aviation Administration Council, CAAC) hun actieplan voor de periode tot 2015. Niet minder dan 1.500 miljard CNY zal de komende vijf jaar in de burgerluchtvaart worden geïnvesteerd, 500 miljard meer dan wat de sector in de periode 2006-2010 kreeg toegekend.

	Situatie in 2010	Doelstellingen voor 2015
Aantal vliegtuigen	2.600	4.500
Transport van passagiers (in miljoen)	267	450
Commerciële luchthavens	175	220

Bron: CAAC

Die evolutie is aan de gang terwijl de meeste Chinese luchthavens de jongste jaren verliezen optekenden. Van de 175 luchthavens die in 2010 werden uitgebaat, legden 130 vorig jaar rode cijfers voor. De autoriteiten hebben beslist de sector te ondersteunen om in te spelen op de stijgende vraag als gevolg van de ontwikkeling van de regionale handel, voornamelijk met de ASEAN. Het plan 2015 voor de luchtvaart zou ook het concurrentievermogen van de Chinese luchtvaartmaatschappijen moeten verhogen om het hoofd te bieden aan de groeiende invloed van de buitenlandse maatschappijen in het land. 43 maatschappijen doorkruisen het luchtruim boven de Volksrepubliek China, waarvan 35 onder de controle van de autoriteiten staan (16 ervan zijn joint ventures).

3.3.5. Logistiek

De uitdagingen als gevolg van de groeiende handel zetten de logistieke sector onder druk. Globaal gezien is de sector inefficient en zijn tal van verbeteringen mogelijk. De problemen die het vaakst worden vermeld, zijn de complexe wettelijke procedures, de barrières voor de toegankelijkheid van het lokale niveau en de kapitaalbeperkingen. De sector kende de jongste vijf jaar een jaarlijkse groei van bijna 14 % en de logistieke kosten vertegenwoordigen 18 % van het BBP van het land.

Dit percentage getuigt van de inefficiëntie van deze sector waarin de kosten nog te hoog zijn. In 2009 bedroegen die 6.080 miljard CNY, waarvan 3.360 miljard uit transportkosten bestond, 1.990 miljard uit opslagkosten en 730 miljard uit beheerskosten.

Niemand twijfelt eraan dat de sector op termijn zou moeten blijven groeien. Bovendien zou de permanente steun van de regering, recent nog bevestigd in de nieuwe versie van het herstelplan voor de logistieke industrie 2009-2011, de komende jaren niet afnemen.

■ **Kansen voor de Belgische ondernemingen:**

Treinen, de aanleg van hogesnelheidslijnen, metrolijnen, beheer van het stadsverkeer, parkeerterreinen, tolsystemen voor de autosnelwegen, modernisering van de luchthavens, de havens, de vloot vliegtuigen en maritieme vloot, baggeren, navigatiesoftware, vernieuwing van de wegen- en vrachtwageninfrastructuur, de bouw van terminals voor de spoorwegen, binnenwateren en wegen, het aanbieden van logistieke diensten en oplossingen van topklasse, intermodale transportoplossingen, ...

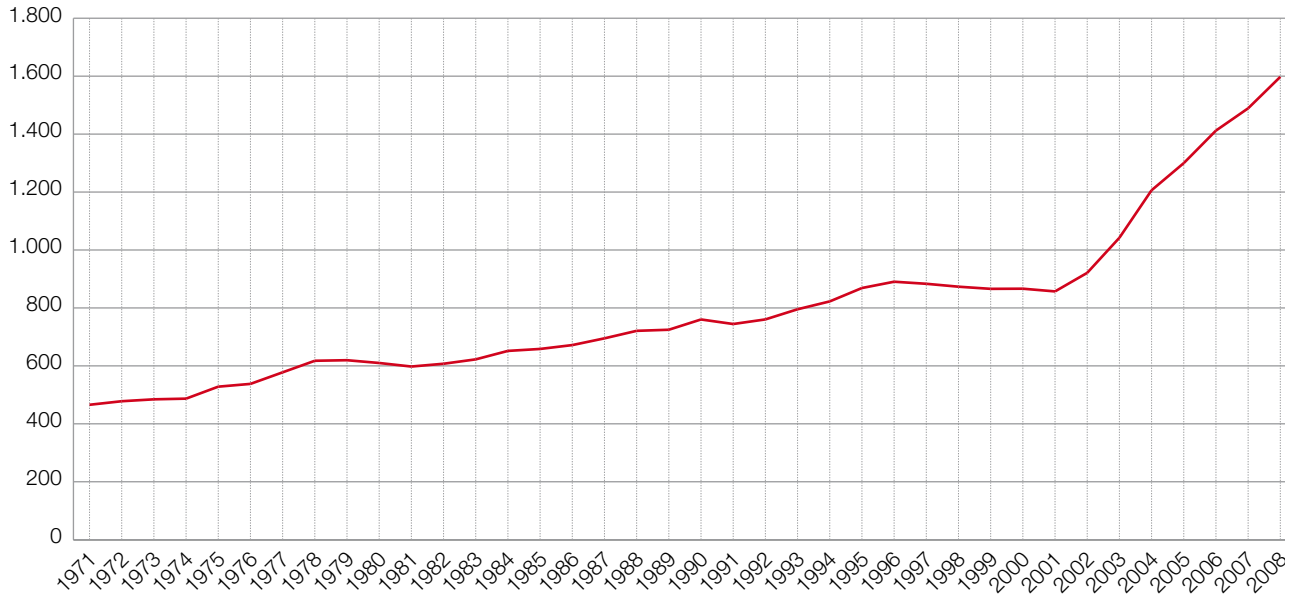
3.4. Greentech

De term *greentech* verwijst naar technologieën, producten en diensten die de gebruikers voordelen opleveren die gelijk of groter zijn dan de bestaande alternatieven, waarbij hun impact op het leefmilieu beperkt wordt en doeltreffend en duurzaam gebruik wordt gemaakt van de natuurlijke rijkdommen. De sector omvat zes afzonderlijke industrietakken: schonere klassieke energiebronnen, hernieuwbare energiebronnen, elektrische infrastructuur, groene constructies, schone mobiliteit en waterzuivering.

De sector van de milieutechnologieën groeit op wereldvlak reeds een aantal jaar op duurzame wijze en dat is deels te danken aan de Volksrepubliek China. De vorderingen van het land in deze sector zijn ingegeven door pragmatisme. De Volksrepubliek China moet immers tal van uitdagingen op het vlak van energie aangaan:

- Meer dan 50 % van de aardolie die in de Volksrepubliek China wordt gebruikt, wordt ingevoerd, wat het land afhankelijk maakt van de internationale prijsschommelingen van de ruwe olie.
- De vervuiling in de stad doodt bijna 1,3 miljoen Chinezen per jaar en de Chinese megalopolissen behoren tot de meest vervuilde ter wereld. De bevolking die in een stedelijke zone woont, steeg van 20 % in 1980 tot 47 % in 2010 en die tendens zal zich de komende jaren nog voortzetten.
- Meer dan 85 % van de energie die in de Volksrepubliek China wordt gebruikt, is van fossiele aard en steenkool speelt daarin een dominante rol. De energie die gewonnen wordt uit steenkool is een van de meest vervuilende. De Volksrepubliek China zal zijn infrastructuur dan ook moeten moderniseren als het zijn doelstellingen voor 2015 wil verwezenlijken (beperking van de energie-intensiteit met 16 % en van de CO_2 –uitstoot met 17 %). Bovendien ondertekende de Volksrepubliek China het akkoord van Kopenhagen.
- De hoeveelheid energie die per inwoner wordt verbruikt, stijgt razendsnel. Om te kunnen inspelen op die vraag en stroomonderbrekingen en sociale onrust te vermijden, vormt de energiebevoorrading een kolossale strategische en geopolitieke uitdaging voor de Volksrepubliek China.

Figuur 21: Energieverbruik per inwoner (in ton petroleumequivalent)

Bron: Wereldbank

Om die talloze uitdagingen aan te gaan, heeft de Chinese regering van schone technologieën zijn stokpaardje gemaakt. Het Chinese anticrisisplan kende de greentech-sector een aandeel van bijna 10 % toe op een totaalbedrag van 4.000 miljard CNY. Alle beschikbare technologieën zullen dan ook moeten worden gebruikt, zowel voor de conventionele als voor de nieuwe energiebronnen.

Dankzij de overheidssteun, de goedkope arbeidskrachten en de toegankelijke natuurlijke rijkdommen in het land heeft de Volksrepubliek China zijn imago op de internationale scène van de schone technologieën radicaal omgegooid. De sector in zijn geheel genereerde in 2010 een winst van 44 miljard EUR, d.w.z. 1,4 % van het Chinese BBP. Het land hijste zich op de tweede plaats van de wereldranglijst, na Denemarken.

Om de koolstofintensiteit van zijn economie tegen 2020 met 40 tot 45 % te beperken, zal de regering de huidige fabrieken die op steenkool werken, moeten moderniseren. In het plan 2011-2015 gaat de aandacht vooral uit naar technologieën voor Integrated Gasification Combined Cycle (IGCC-gecombineerde cyclus met geïntegreerde vergassing), het opvangen en opslaan van koolstofdioxide en oplossingen voor ontzwaveling en denitrificatie.

Het belang van de Volksrepubliek China in het opwekken van hernieuwbare energie staat buiten kijf en de doelstellingen die de regering vooropstelde wijzen op enorme groeikansen. Het land:

- was de grootste producent van windenergie in 2010, met een geïnstalleerd vermogen van 44,7 GW;
- is nummer 1 in termen van de productie van zonnepanelen en windturbines;
- heeft een geïnstalleerd hydraulisch vermogen van 55 GW, d.i. het grootste vermogen ter wereld;
- bezat in 2010 een marktaandeel van meer dan 80 % wat verwarming op zonne-energie aangaat;
- heeft een geïnstalleerd vermogen van zonne-energie dat zou moeten stijgen van 800 MW in 2010 tot 20 GW in 2020, d.i. is een meer dan vertwintigvoudiging;
- zal in 2020 offshore een geïnstalleerd vermogen windenergie van 30 GW hebben;
- zou voor het totale geïnstalleerde vermogen aan hernieuwbare energiebronnen (wind, zon en biomassa) tegen 2010 een verviervoudiging moeten optekenen.

De ontwikkeling van een slim elektriciteitsnet is een recente bekommernis van de autoriteiten. Toch was de Chinese markt in 2010 al de grootste ter wereld, met een geraamde waarde van 7,3 miljard USD.

Het investeringsplan van de State Grid (die instaat voor meer dan 80 % van de energiebehoeften van de Volksrepubliek China) in de sector is gigantisch, aangezien het bijna 530 miljard USD zal investeren, d.i. 72 maal de totale waarde van de sector in 2010, om het netwerk te moderniseren en van de Volksrepubliek China voor jaren de leidende natie op het vlak van slimme elektriciteits-netwerken te maken.

Ook in de sector van de “groene constructies” zijn de zaken-kansen interessant, hoewel de Belgische ondernemingen blijk zullen moeten geven van doorzettingsvermogen om op de Chinese markt contracten binnen te halen. Hoewel die markt aan het groeien is (de omvang van de markt verdubbelde sinds 2005 elk jaar), worden de normen voor “groene constructies” momenteel niet strikt toegepast. Gelet op de snelle toename van de vraag naar huisvesting is ecologie geen prioriteit voor de Chinese ondernemers.

Terwijl het land momenteel slechts over een klein park aan elektrische voertuigen beschikt, zijn de doelstellingen van het ontwikkelingsplan 2011-2015 in dit domein ambitieus: meer dan 1 miljoen elektrische voertuigen zouden tegen 2015 in circulatie moeten worden gebracht. Gelet op het stijgend aantal voertuigen dat in de Volksrepubliek China wordt verkocht (18 miljoen in 2010, de grootste markt ter wereld), is deze sector bepalend voor het verwezenlijken van de milieudoelstellingen die de autoriteiten vooropstelden. Vier grote krachtlijnen zullen de ontwikkelingen in de sector kenmerken:

- schone voertuigen in circulatie: 1 miljoen tegen 2015, 5 miljoen in 2020;
- batterijen voor elektrische voertuigen: 60 Chinese ondernemingen zijn actief in de sector en de regering geeft veel steun;
- alternatieve brandstoffen: in de Volksrepubliek China worden voornamelijk bio-ethanol, aardgas en methanol gebruikt en gesubsidieerd. Toch vertegenwoordigen de alternatieve brandstoffen momenteel slechts 3 % van de markt;
- ontwikkeling van het spoorverkeer: 120.000 km spoorlijnen zijn gepland tegen 2020 en 16.000 km hogesnelheidslijnen zullen tegen 2015 worden geëxploiteerd.

Deze doelstellingen zijn ambitieus en tal van observatoren twijfelen aan het vermogen van de regering om ze te verwezenlijkingen. Het gebrek aan privé-initiatief, de technologische hinderpalen en de hoge kosten van de batterijen blijven problematisch. Ook het gebrek aan onderzoek en ontwikkeling in deze sectoren is een rem op de ontwikkeling van vervoerwijzen van de nieuwe generatie in de Volksrepubliek China. Het spreekt voor zich dat internationale expertise nodig zal zijn als de autoriteiten hun beloften willen houden. De Belgische ondernemingen zullen kunnen profiteren van het opengooien van de sector in de toekomst.

Tot slot schuilen er ook in de sector van de waterzuivering heel wat zakenkansen:

- In 2009 hadden 270 miljoen Chinese plattelandsbewoners geen toegang tot drinkwater, terwijl 4,5 miljoen Chinezen bij erge droogte van water beroofd werden;
- Tussen 2010 en 2020 zijn er voor een bedrag van 4.000 miljard CNY aan investeringen in infrastructuur gepland:
  - de autoriteiten voorzien in een verdrievoudiging van het aantal gemeentelijke infrastructuurelementen voor waterzuivering;
  - een groot project voor het afleiden van het water in het zuiden naar het noorden van het land;
  - projecten voor ontzilting nabij de stedelijke zones.

Kansen voor de Belgische ondernemingen:

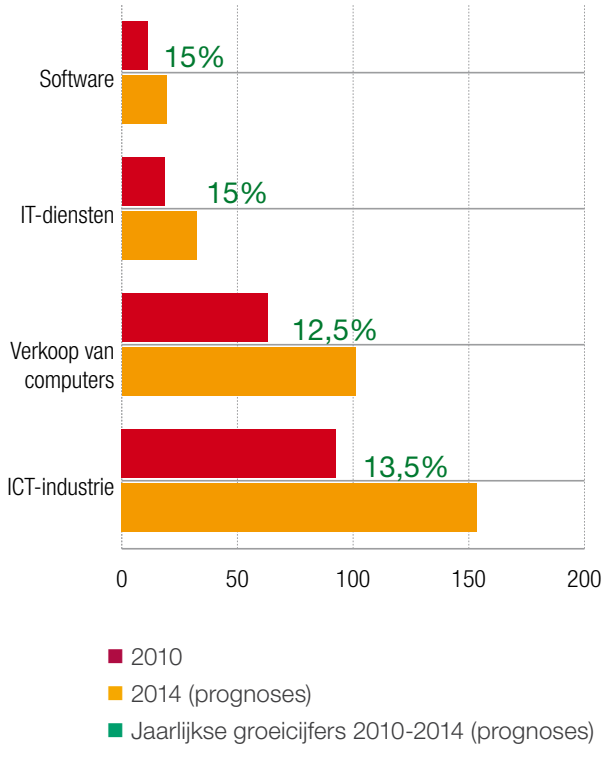
Toezicht op bodem- en zeevervuiling en luchtverontreiniging, afvalbeheer, waterzuivering, beheer en sanering van gevoelige sites, recyclageoplossingen, nieuwe generatie van hernieuwbare energiebronnen, biobrandstoffen, milieudiensten, oplossingen voor energetische efficiëntie, schone transportmiddelen, elektrische voertuigen en batterijen, consultancy voor schone energiebronnen, groene constructies, technologieën voor het opvangen en opslaan van koolstofdioxide, modernisering van het elektriciteitsnet, ...

«When you speak to the Chinese, climate change is not an ideological issue. It's just a fact of life. While we debate climate change and the transition to a low carbon economy, the debate is passed in China. For them it's implementation. It's a growth sector, and they want to capture this sector.»

Donald Post, economist bij het WWF, mei 2011

3.5. Informatie- en communicatietechnologieën

Figuur 22: Omvang van de chinese markt van informatie - en communicatietechnologieën, in miljard USD

Bron : BMI

De Chinese sector van informatie- en communicatietechnologieën groeide de jongste jaren pijlsnel, zowel wat de componenten en machines als wat de software en IT-dienstverlening betreft. Dankzij de steun die de regering tijdens de economische crisis toekende en het dynamisme van de Chinese industrie tekende het geheel van deze subsectoren de jongste vijf jaar een gemiddeld jaarlijkse groeipercentage van twee cijfers op. Hiervoor zijn verschillende verklaringen:

- een ontwikkelingspotentieel op het platteland dat nog te weinig wordt geëxploiteerd;
- regeringsuitgaven om tal van sectoren te moderniseren die gebruik maken van informatie- en communicatietechnologieën zoals het onderwijs, de gezondheidssector en de industrie;
- de stijging van de levensstandaard van de Chinezen met een BBP per capita dat is gestegen van 2.390 USD in koopkrachtpariteit in 2000 tot 7.770 USD in 2010, d.i. een gemiddelde jaarlijkse groei van 12,5 %;
- de kracht van het land in de elektronische massa-industrie;
- het opduiken in de Volksrepubliek China van de technologieën van de derde generatie.

De snelle groei die tot nu toe werd opgetekend, zou zich de komende jaren moeten voortzetten. De experts van BMI ramen dat de ICT-industrie in haar geheel tussen 2010 en 2014 zou moeten groeien met 13,5 % per jaar om in 2014 uit te komen op een waarde van 153,5 miljard USD. De ambitieuze doelstellingen die de regering heeft vooropgesteld in haar ontwikkelingsplan 2011-2015 kondigen een snelle evolutie tegen 2015 aan: de sector van de elektronica en informatietechnologieën zou moeten groeien met 1.770 miljard USD om in 2015 een bedrag van 3.500 miljard te vertegenwoordigen. De sector werd ook geselecteerd als een van de sectoren die tegen 2020 moet uitgroeien tot een van de pijlers van de Chinese economie.

Aangezien de ICT-sector uiterst gediversifieerd is, stellen we voor de sectoren van de telecommunicatie, die van de componenten en die van de software meer in detail te bekijken.

3.5.1. Telecommunicatie

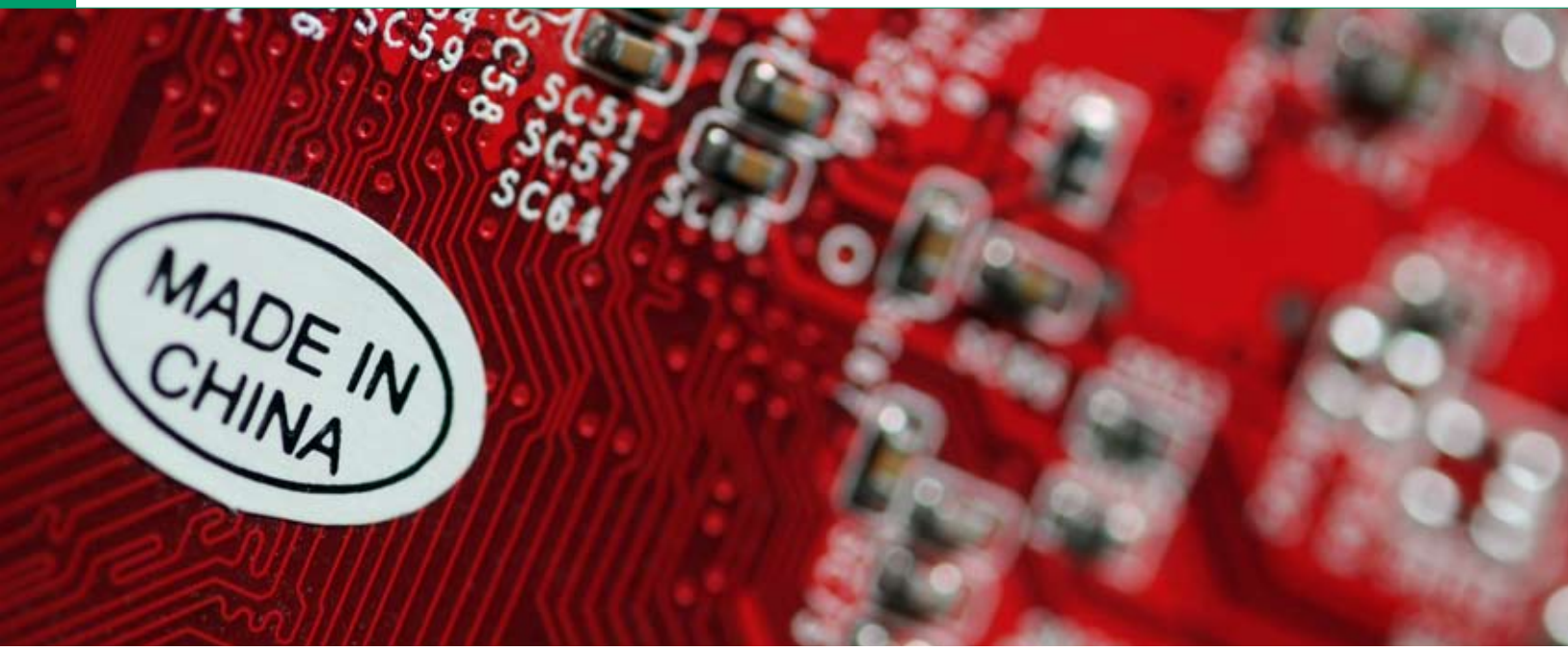
De Volksrepubliek China is een reus op het vlak van telecommunicatie, zowel wat de uitrusting aangaat als wat het aantal gebruikers betreft. Huawei, na Ericsson de tweede grootste fabrikant van telecommunicatie-infrastructuur ter wereld, levert aan 45 van de 50 grootste telecommunicatiegroepen ter wereld. De sector groeide in 2010 met 38 % en realiseerde een omzet van bijna 22 miljard EUR. De meeste abonnees van mobiele telefonie zitten geconcentreerd bij één leverancier, China Mobile, die een marktaandeel van 60 % heeft en in de meest afgelegen zones van het land in expansie is.

Na een grondige transformatie als gevolg van de toetreding van de Volksrepubliek China tot de Wereldhandelsorganisatie werd de sector in 2008 geherstructureerd om zich voor te bereiden op de komst van de 3G- technologieën. Terwijl het aanbod van de 3G-technologie nog niet echt van de grond is geraakt, voorzien de operatoren reeds de komst van de 4G-technologieën die gebaseerd zijn op de TD-LTE-technologie (Time-Division Long Term Evolution) die China Mobile ontwikkelde. Volgens de minister van Industrie en informatietechnologieën Zhang Feng zouden de testen die werden gedaan in zes steden van het land tegen 2012 voltooid moeten zijn. Het commerciële gebruik van die technologieën zou tegen 2014 moeten aanvatten.

Aantal abonnees (in miljoen)		
	2010	**Variatie in vergelijking met 2009**
Mobiele telefonie	841,96	16 %
Vaste telefonie	287,57	-8.3 %
Internet	420	9.4 %

Bron : BMI

Vanwege het succes van de mobiele telefonie en VoIP daalt het aantal abonnees op vaste lijnen de jongste jaren. Na in 2009 met 7,8 % te zijn gekrompen, boet de groei immers aan snelheid in ten voordele van de mobiele abonnementen. Die gingen er tussen 2009 en 2010 met 16 % op vooruit. Dat groeipercentage, dat iets lager ligt dan de 17,4 % uit 2009, geeft aan dat de Chinese markt aan maturiteit wint (de penetratiegraad voor mobiele telefonie bedraagt 63 % en zou in 2014 100 % moeten bedragen). De komst van telefoniediensten van de derde generatie zou de ontwikkeling van de sector nog meer moeten ondersteunen. Volgens de experts van Business Monitor International zou het aandeel van de abonnees die 3G-diensten gebruiken, moeten stijgen van 5,6 % in 2010 tot 36 % in 2015.

3.5.2. Hardware

Voortgestuwd door de komst van de notebooks, tabletcomputers en producten van de derde en vierde generatie stijgt de verkoop van computers in de Volksrepubliek China snel. Na een gemiddelde jaarlijkse groei van 13,4 % tussen 2007 en 2010 zou die verkoop lichtjes moeten afnemen om tot in 2014 met bijna 12,5 % per jaar te groeien.

De steun van de regering aan de sector tijdens de economische crisis stimuleerde de groei, maar het is vooral dankzij het programma voor de informatisering van het platteland dat de verkoop zo hoog is. Het is immers het platteland dat de komende jaren de drijvende kracht zal zijn achter de groei in de sector van de componenten.

De Volksrepubliek China is ook een van de leidende naties op het vlak van de productie van toestellen. De Chinese fabrieken, die vooral gelokaliseerd zijn in de delta van de Parelrivier in het zuiden van het land, de delta van de Yangzi-rivier in het oosten en de regio van de Bohai-baai in het noorden, draaien op volle kracht. Lenovo is de belangrijkste speler in de sector, eigent zich bijna 29 % van de computermarkt toe en realiseerde een groei van ongeveer 42 % tussen het tweede kwartaal van 2009 en dezelfde periode in 2010.

3.5.3. Software

De softwaresector is een van de sectoren die tegen 2014 het sterkst zou moeten groeien, voornamelijk dankzij de stijgende IT-uitgaven door de ondernemingen. Met een verwachte groei van bijna 15 % zou de sector in 2014 19,4 miljard USD waard moeten zijn, terwijl die waarde in 2010 op 11,1 miljard werd geraamd.

Het aandeel van de software in de volledige sector van de informatie- en communicatietechnologieën is echter gering gelet op het belang ervan in de ontwikkelde landen of in andere groeilanden. De sector vertegenwoordigt slechts 12 % van de totale ICT en zou tegen 2014 nauwelijks meer dan 13 % moeten vertegenwoordigen. De Chinese ondernemingen hebben immers minder oog voor de informaticaoplossingen die hen worden voorgesteld en de knowhow inzake programmeren op topniveau blijft wat achterop. Met het openstellen van die activiteiten voor buitenlandse ondernemingen, lijdt het geen twijfel dat de Volksrepubliek China steeds belangrijker zal worden op de internationale softwaremarkt.

■ **Kansen voor de Belgische ondernemingen:**

Communicatie-uitrustingen en -diensten van de nieuwe generatie, snelle verbindingen, dienstverlening voor mobiele telefonie met hoge toegevoegde waarde, VoIP, 3G- en LTE/4G-oplossingen, uitrustingen en technologie voor Wifi en WiMAX, glasvezel, onlinehandel, software voor e-governance, programmering, beheer van productie en logistiek, notebooks, e-readers, smartphones.

«[China] is by far the country that leverages ICT the most among the four BRICs, leading India, Brazil, and Russia by 12, 22, and 31 positions, respectively. Since 2006, China has leapfrogged 23 positions [in our ranking] and features among the 10 most dynamic countries worldwide.»

The Global Information Technology Report 2010-2011, World Economic Forum

4 Recente succesverhalen

4. Recente succesverhalen

Deroose Plants

SECTOR: sierteelt

Deroose Plants is een bekende naam in de sierteeltsector. Wat destijds als een klein familiebedrijf begon, is uitgegroeid tot een belangrijke internationale onderneming. In zijn filialen in België, de Verenigde Staten en de Volksrepubliek China kweekt en ontwikkelt Deroose Plants een volledig gamma aan kamerplanten.

Daarnaast verschaft Deroose Plants tuinbouwbedrijven en zijn klanten ook advies en diensten die gebaseerd zijn op de jarenlange ervaring van de firma. Het bedrijf onderhoudt ook nauwe banden met de kwekers en producenten en ziet er zo op toe dat beide partijen hun voordeel halen uit het samenbrengen van hun knowhow.

In de jaren '80 begon het bedrijf zich te specialiseren in de productie van bromeliaceae door gebruik te maken van een kloonprocédé waarmee een grote variëteit aan planten kan worden geproduceerd. Na in 2002 zijn eerste buitenlandse filiaal in de Verenigde Staten te hebben geopend, vestigde Deroose Plants zich in 2005 ook in de Volksrepubliek China. In samenwerking met zijn lokale partner Shanghai Flower Port bouwde het bedrijf, in het district Nanhui nabij Shanghai, een laboratorium van 2.000 m² en serres van meer dan twee hectare groot.

Volgens Hugo Messiaen, General manager van het Chinese filiaal, verlopen de contacten met de Chinese partner fantastisch. Shanghai Flower Port staat in voor de contacten met de Chinese autoriteiten en de intellectuele bescherming van de verschillende producten van Deroose. Terwijl in Europa en de Verenigde Staten de vraag naar bromeliaceae daalt, boekt de groep op de Chinese markt goede resultaten. Terwijl de markt in 2005 3 miljoen planten waard was, wordt diezelfde markt vandaag op 10 miljoen planten geraamd. De verkoop in de Volksrepubliek China is voor de groep momenteel dan ook belangrijker dan die in de Verenigde Staten.

Meer dan ¾ van de Chinese productie wordt vandaag in de Volksrepubliek China verkocht, maar Deroose is van plan zijn vestiging in de Volksrepubliek China te gebruiken om ook zijn klanten in Australië en Nieuw-Zeeland te bevoorraden.

www. derooseplants.com

Vyncke

SECTOR: Cleantech

Vyncke is een Belgische onderneming die sinds 1912 actief is in het domein van de milieutechnologieën en die meer dan 220 werknemers telt in Brazilië, Canada, België, Duitsland, Tsjechië, India, Maleisië, Thailand en de Volksrepubliek China.

Het bedrijf ontwerpt en bouwt energiecentrales die groene energie produceren (tussen 1 en 100 MWth en tussen 0,5 en 15 MWe) door biomassa en gerecupereerde vaste brandstoffen te verbruiken. De infrastructuur van Vyncke bestaat uit stoomketels, warmwaterradiatoren, verwarming op stookolie en warmegasgeneratoren, individueel gebruikt of in combinatie, al dan niet met de productie van elektrische energie.

De oplossingen van Vyncke zijn er voor de houtindustrie, de voedingsmiddelenindustrie of bedrijven die actief zijn in de cleantechsector. Vyncke biedt hen knowhow aan op het vlak van projectstudies, voorbereidende engineering, design, de bouw en installatie van infrastructuur, alsook allerlei dienstverlening.

In de Volksrepubliek China is de groep sinds 2007 aanwezig in Suzhou, op 80 km van Shanghai. In september 2010 kondigde Vyncke de opening aan van een nieuwe fabriek voor energieproductie in Nanchang en dat in samenwerking met zijn lokale partner Jiangxi Jin Jia Cereal Corporation. Met de transactie is een bedrag van 2 miljoen EUR gemoeid. Dankzij de technologie van de onderneming kan de Volksrepubliek China tot 200 ton organisch afval per uur verbranden, waarbij bijna 6 megawatt energie wordt gegenereerd door het verbranden van rijstvliezen die de producenten uit de regio aanvoeren.

www.vyncke.com

Tessenderlo

SECTOR: Chemie

De Tessenderlo Group is een internationale chemische groep die meer dan 100 ondernemingen over de hele wereld omvat en die meer dan 8.000 werknemers in 20 landen telt. Sinds zijn oprichting aan het eind van de 19e eeuw verwierf de groep spitstechnologische knowhow in domeinen als de landbouw, de bouwsector, de kunststoffenindustrie, de voedingsmiddelenindustrie en de gezondheidssector. De Volksrepubliek China maakt integraal deel uit van de strategie van Tessenderlo.

Terwijl de groep begin november 2010 de bouw aankondigde van een nieuwe fabriek voor gelatineproductie in de Volksrepubliek China bevestigde ook de industriële afdeling van de groep haar inplanting in de Volksrepubliek China: in oktober 2010 ondertekende het Franse filiaal van de groep, CTS, een akkoord met de Chinese autoriteiten voor het opstarten van een nieuwe fabriek voor de productie van thermoplastisch elastomeer (TPE) en pvc-compounds voor zijn klanten in de automobielindustrie.

Volgens het persbericht dat toen werd verspreid: «is het opstarten van de productie gepland voor de herfst van 2011. Het aantal werknemers zou stapsgewijs moeten stijgen tot 70. De nieuwe fabriek zal worden opgetrokken in Changsu (provincie Jiangsu), op bijna 90 km van Shanghai.

De firma CTS Automotive Compounds (Changsu) Ltd. zal beschikken over drie productielijnen om de bevoorrading van de Aziatische markt te verzekeren. De vervaardigde producten zijn de CTS Tefabloc® (TPE)-compounds voor airbagdeksels, ondoordringbaarheidstoepassingen, kabels en interieurstukken, alsook Marvyflo-compounds voor dashbords en portierpanelen».

«De firma CTS, lid van de Belgische Tessenderlo Group, heeft in Frankrijk en Polen productievestigingen voor de ontwikkeling en fabricage van TPE- en pvc-compounds. CTS is zeer sterk aanwezig in het segment van de automobieltoepassingen en heeft de ambitie zijn positie als wereldleider op deze markt te handhaven».

www.tessenderlo.com

Chez Léon

SECTOR: voeding

De restaurantketen «Chez Léon», die in 1893 door Léon Vanlancker werd opgericht, is een ambassadeur van de Belgische keuken in het buitenland. Vanuit zijn oorspronkelijke vestiging in de Brusselse Beenhouwersstraat, op een steenworp van de Grote Markt, is het familiebedrijf uitgezwermd over de hele wereld. Rudy Vanlancker startte de internationalisering van de groep met de opening, in 1980, van de eerste Franse «Chez Léon», op de place de la République in Parijs.

De Belgische frieten met mosselen zijn sindsdien een voltreffer gebleven. Ondertussen werden in Frankrijk meer dan 40 restaurants geopend, terwijl Léon France een autonoom beursgenoteerd bedrijf werd. In 2004 opende de baas ook een restaurant in Beiroet, Libanon.

Gesterkt door zijn succes tijdens de Wereldexpo 2010, die tussen mei 2010 en oktober 2010 in Shanghai plaatsvond en waar dagelijks meer dan 2.000 pakjes friet werden uitgedeeld, bevestigde de firma onlangs haar voornemen om zich ook in de Volksrepubliek China te vestigen. Na de opening van het eerste kraampje in Zhabei, in het noorden van Shanghai, plant Rudy Vanlancker de opening van 4 winkels in 2011 en van meer dan honderd frietkramen overal in de Volksrepubliek China tegen 2014-2015. «Ik had mosselen of “bouletten” kunnen maken, maar ik verkies bij één product te blijven. Ik wil frietkoten openen, punt!», vertelt de baas van «Chez Léon».

Om de Volksrepubliek China te veroveren, heeft het familiebedrijf de hulp ingeroepen van een lokale onderneming die in Shanghai een keten van pizzeria’s uitbaat.

www.chezleon.be

Ice-Watch

SECTOR: consumptiegoederen

Het horlogemerk Ice-Watch veroorzaakte een kleine revolutie in de uurwerkindustrie. Jean-Pierre Lutgen, CEO van de groep, zag zijn bedrijf tussen 2007 en vandaag uitgroeien van een kmo tot een multinationale onderneming. Dankzij het design van zijn horloges met hun flashy kleuren en de typische verpakking die tot een spaarpot kan worden omgetoverd, maar vooral dankzij de bijzonder democratische prijs van het product werd de vraag zo groot dat Jean-Pierre Lutgen zijn distributienetwerk in België en het buitenland heeft moeten uitbreiden.

Het design van de vele modellen van het merk gebeurt vandaag nog in België, maar de productie is reeds een hele tijd verhuisd naar de Volksrepubliek China, waar er bijna 3.500 Chinezen voor het bedrijf werken. Als sponsor van de Wereldexpo van Shanghai in 2010 was het bedrijf aanwezig in meer dan 10 verkooppunten in de Volksrepubliek China en is het van plan om de Chinese markt te blijven bevoorraden.

Toch liep voor het bedrijf niet alles van een leien dakje in de Volksrepubliek China. Jean-Pierre Lutgen had immers niet het driedimensionele aspect van zijn merk beschermd. Zijn Chinese partner was hem voor en nam zelf een brevet op het design van de packaging van het merk. Een zware tegenslag voor Ice-Watch dat sterk afhankelijk is van het design van zijn verpakking om zijn imago te onderhouden. Gelukkig voor het bedrijf kon het, met heel wat geduld en na lange onderhandelingen met zijn partner, de eigendomsrechten recupereren zonder daarvoor een yuan te moeten betalen en de productie in de Volksrepubliek China voortzetten.

www.ice-watch.com

Flying-Cam

SECTOR: audiovisueel

De firma Flying-Cam is, sinds de oprichting door Emmanuel Previnaire in 1988, uitgegroeid tot een van de leiders op de markt van de luchtfotografie op korte afstand met onbemande helikopters. De toestellen van Flying-Cam doorkruisten al het luchtruim van meer dan 45 landen voor meer dan 700 klanten en hun standaarden inzake ontwerp, kwaliteit, veiligheid en onderhoud zorgen ervoor dat de toestellen van de firma voldoen aan de geldende criteria in de wereld van de luchtvaart.

De firma is niet enkel actief in de filmindustrie, maar werkt ook mee aan programma's voor civiele bescherming zoals Global HASMAT Response Technology en het DART (Disaster Assistance Rescue Team) van de NASA.

In maart 2005 opende Flying-Cam zijn Chinese filiaal in Hongkong. Het bedrijf is dus niet alleen meer aanwezig in België (Luik) en de Verenigde Staten (Santa Monica), maar ook in Azië. Na gewerkt te hebben voor de haven van Shanghai en de organisatie van de Aziatische Spelen van 2006 nam Flying-Cam deel aan tal van projecten in de Chinese audiovisuele industrie die in volle expansie is. « Curse of the Golden Flower » van Zhang Yimou werd het eerste audiovisuele project dat het bedrijf in de Volksrepubliek China lanceerde. Sindsdien volgen de opnames elkaar op, met onder meer « The Message » van Gao Qunshu en Chen Kuo-fu en « Aftershock » van Feng Xiaogang.

Die succesvolle ervaringen en de snelle groei van de filmindustrie in de Volksrepubliek China zouden het succes van Flying-Cam in de Volksrepubliek China moeten kunnen bestendigen.

www.flying-cam.com

5 Gedragscode

5. Gedragscode

A. Communicatie en relaties

- In de Volksrepubliek China begint een ontmoeting met een kleine hoofdknik en veel minder vaak met een buiging. De handdruk raakt steeds meer verspreid, maar aangezien Chinezen in het algemeen weinig geneigd zijn tot fysieke contacten in het openbaar, wacht u het best tot uw gesprekspartner u de hand reikt.
- Wees in het openbaar niet te gul met lichamelijke contacten. Dat zal immers als grof worden beschouwd.
- U richt zich het best tot iemand door zijn titel en familienaam te vermelden. De familienaam komt voor de voornaam en bestaat meestal uit één woord.
- Blijf formeel met uw Chinese partners. Vermijd westerse humor: door het proces van de vertaling en de culturele verschillen, maakt die humor slechts zelden een goede indruk.
- Het is een voordeel lokale contacten in de Volksrepubliek China te hebben om succesvol zaken te doen.
- Toon uw emoties niet en vermijd elke opwinding. Dat zorgt voor gezichtsverlies in de ogen van uw gesprekspartners. In de Volksrepubliek China komt gezichtsverlies neer op het verliezen van een deal.

B. Vergaderingen

- Plan uw afspraken lang op voorhand. Uw Chinese partners zullen het zeer op prijs stellen als u hen voor de vergadering documenten toestuurt waarin uw bedrijf wordt voorgesteld.
- Stiptheid is zeer belangrijk. Te laat komen, zal als een belediging worden ervaren en zal tot gezichtsverlies leiden, wat zeer nadelig zal zijn voor uw relatie in de toekomst.
- Hiërarchie is cruciaal in de Volksrepubliek China. De eerste persoon die u zal worden voorgesteld, is wellicht de belangrijkste persoon van het bedrijf en uw partners zullen verwachten dat dit aan uw kant ook zo zal zijn. Het is de hiërarchische overste die de onderhandelingen leidt en zijn positie zal sterk worden verzwakt als hij door een ondergeschikte wordt onderbroken.

C. Onderhandelingen

- Chinezen staan bekend als harde onderhandelaars. De kans is groot dat ze zich voor de vergadering over u hebben geïnformeerd. Doe hetzelfde om niet voor verrassingen komen te staan.
- U zal de kunst van het compromis moeten bedrijven. Uw partner zal pas tevreden zijn als hij de indruk heeft dat u toegevingen heeft gedaan.
- Wees geduldig, toon geen woede of frustraties. Chinezen hebben respect voor mensen die hun emoties kunnen beheersen.
- Negatieve antwoorden worden als onbeleefd beschouwd. Zeg niet «nee», maar veeleer «misschien» of «we zullen zien». Wees aandachtig voor deze benadering als u de antwoorden van uw partners interpreteert.
- Zakengeschenken, vooral als ze representatief zijn voor uw regio, zullen op prijs worden gesteld als ze aan het eind van de vergadering worden gegeven. Schenk zeker geen horloges, zakdoeken, snijdende voorwerpen, paraplu's of andere zwarte, blauwe of witte voorwerpen. Die hebben allemaal een negatieve bijklank.
- De cijfers 8 en 6 brengen geluk. Geef nooit vier identieke geschenken want in de Chinese cultuur verwijst het cijfer vier naar de dood.

D. Visitekaartjes

- In de Volksrepubliek China worden vaak visitekaartjes uitgewisseld. Voorzie in recto verso Engels-Chinees gedrukte kaartjes. Geef het kaartje met de Chinese kant naar boven. Denk eraan een aanzienlijke hoeveelheid kaartjes mee te nemen.
- Als het kan, gebruikt u het best goudkleurige inkt op uw kaartjes. In de Chinese cultuur staat die kleur voor succes.
- Neem visitekaartjes met beide handen aan en bekijk ze aandachtig. Stop ze niet onmiddellijk weg want dit wijst op een gebrek aan respect voor uw gesprekspartner.

E. Varia

- Vermijd gespreksonderwerpen als politiek, religie, het communisme, Taiwan, Tibet of de geschiedenis van het land.
- Onderwerpen als het klimaat, kunst, eten, sport en uw ervaringen als toerist in de Volksrepubliek China staan garant voor lange gesprekken.
- Het beheer van de intellectuele eigendomsrechten zorgt soms nog voor problemen in de Volksrepubliek China. Bijstand door een advocatenkantoor is dan ook bijzonder nuttig.

6 Nuttige adressen

6. Nuttige adressen

6.1. In België

Flanders Investment & Trade (F.I.T.)

Gaucheretstraat 90
1030 Brussel

Tel.: +32 2 504 87 11
Fax: +32 2 504 88 99

info@fitagency.be
www.flandersinvestmentandtrade.be

Brussel Invest & Export

Louizalaan 500, bus 4
1050 Brussel

Tel.: +32 2 800 40 00
Fax: +32 2 800 40 01

infos@brussels-export.irisnet.be
www.brussels-export.be

Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers (A.W.E.X.)

Saincteletteplein 2
1030 Brussel

Tel.: +32 2 421 82 11
Fax: +32 2 421 87 87

mail@awex.be
www.awex.be

Ambassade van de Volksrepubliek China in het Koninkrijk België

Ambassadeur: Z.E. Liao Liqiang

Tervurenlaan 443/445
1150 Brussel

Tel.: +32 2 779 43 33
+32 2 663 30 17
+32 2 771 14 97
+32 2 663 30 10
Fax: +32 2 762 99 66
+32 2 779 28 95

chinaemb_be@mfa.gov.cn
chinaembassy-org.be

Consulaire afdeling van de Ambassade van de Volksrepubliek China in het Koninkrijk België

Hoofd van de consulaire afdeling: mevr. Tang

Vorstlaan 400
1160 Brussel

Tel.: +32 2 663 30 01
+32 2 663 30 04 (dinsdag en donderdag van 14h30 tot 16h30)
Fax: +32 2 779 22 83

www.chinaembassy-org.be

Economische en handelsafdeling van de Ambassade van de Volksrepubliek China in het Koninkrijk België

Vorstlaan 400
1160 Brussel

Tel.: +32 2 663 30 01
Fax: +32 2 640 35 95

be@mofcom.gov.cn
be.mofcom.gov.cn

Centrum voor het aanvragen van Chinese visa

Neerveldstraat 109
1200 Brussel

Tel.: +32 2 775 08 88
Fax: +32 2 775 08 80

Permanente vertegenwoordiging van de Volksrepubliek China bij de Europese Unie

Ambassadeur: Z.E. Song Zhe

Woluwedal 100
1200 Brussel

Tel.: +32 2 772 95 72
Fax: +32 2 771 34 15
+32 2 772 85 42

Permanente vertegenwoordiging van de Volksrepubliek China bij de Europese Unie, handelsafdeling

Minister-Adviseur: dhr. Yin Zonghua
Generaal Jacqueslaan 19
1050 Brussel

Tel.: +32 2 626 17 67
Fax: +32 2 771 34 15

sinocom@skynet.be
eu.mofcom.gov.cn

Chinese raad voor de promotie van de investeringen

Hoofdvertegenwoordiger: dhr. Ye Bing
Floridalaan 131
1180 Brussel

Tel.: +32 2 375 87 28
Fax: +32 2 375 80 05

yebing@ccpit.org
www.ccpit.org

Belgisch-Chinese Kamer van koophandel

Washingtonstraat 40
1050 Brussel

Tel.: +32 2 345 25 54
Fax: +32 2 649 04 39

info@bcecc.be
www.bcecc.be

Hong Kong economic and trade office

Aarlenstraat 119
1040 Brussel

Tel.: +32 2 775 00 88
Fax: +32 2 770 09 80

general@hongkong-eu.org
www.hongkong-eu.org

Macau Economic and Trade Office

Louizalaan 375, bus 9
1050 Brussel

Tel.: +32 2 647 12 65
Fax: +32 2 640 15 52

delegmacao@skynet.be
www.gov.mo

Chinees-Vlaamse Kamer van koophandel

Fr. Rooseveltlaan 348/F - Parkoffice
9000 Gent

Tel.: +32 9 395 13 01
Fax: +32 9 395 13 09

info@flanders-china.be
www.flanders-china.be

6.2. In de Volksrepubliek China

Ambassade van het Koninkrijk België in de Volksrepubliek China

Ambassadeur: Patrick Nijs

6, San Li Tun Lu
100600 Beijing

Tel.: +86 10 6532 1736
+86 10 1381 0049 154

beijing@diplobel.fed.be
www.diplomatie.be/Beijingnl

Consulaat-generaal van België in Guangzhou

Consul-generaal : Johan D'Halleweyn

233, Tianhe Bei Lu, Citic Plaza Room 1601-02A
510613 Guangzhou

Tel.: +86 20 3877 2351
+86 20 3877 2356
+86 1392 5101 834
Fax: +86 20 3877 2353

guangzhou@diplobel.fed.be
www.diplomatie.be/guangzhounl

Consulaat-generaal van België in Hongkong

Consul-generaal: Evert Maréchal

33 Garden Road Central, St. John's Building 9/F
Hong Kong

Tel.: +852 2524 3111
+852 9092 5446
+862 9196 9301
Fax: +852 2868 5997

hongkong@diplobel.fed.be
www.diplomatie.be/hongkongnl

Consulaat-generaal van België in Shanghai

Consul-generaal: Bruno Georges

127, Wu Yi Lu
200050 Shanghai

Tel.: +86 21 6437 6628
+86 21 6437 6579
+86 21 6437 6772
+86 1390 1656 117
Fax: +86 21 6437 7041

shanghai@diplobel.fed.be
www.diplomatie.be/shanghai

Flanders Investment & Trade

Vlaamse economische vertegenwoordiger:
M. Hubert Cooleman

c/o ambassade van België

6, San Li Tun Lu
100600 Peking

Tel.: +86 10 6532 4964
+ 86 10 6532 4970
Fax: +86 10 6532 6833

beijing@fitagency.com

Technologie attaché : M. Tom Tobback

c/o ambassade van België

6, San Li Tun Lu
100600 Peking

Tel.: +86 10 6532 4964
+86 10 6532 4970
Fax: +86 10 6532 6833

beijing@fitagency.com

Vlaamse economische vertegenwoordiger: M. Kris Put

c/o consulaat-generaal van België in Shanghai

127, Wu Yi Lu
200050 Shanghai

Tel.: +86 21 6437 8467
+86 21 6437 7949
Fax: +86 21 6437 7574

shanghai@fitagency.com

Trade deputy: M. Tony ZHANG

c/o consulaat-generaal van België in Guangzhou

233 Tianhe Bei Lu, Citic Plaza Room 1601-02A
510613 Guangzhou

Tel.: +86 20 3877 0463
+86 20 3877 0493
Fax: +86 20 3877 0462

guangzhou@fitagency.com

Vlaamse economische vertegenwoordiger:
M. Siegfried Verheijke

c/o consulaat-generaal van België in Hongkong

33 Garden Road Central, St. John's Building 9/F
Hong Kong

Tel.: +852 2523 2246
Fax: +852 2524 7462

hongkong@fitagency.com

Brussel Invest & Export

Economisch en handelsattaché in Shangai:
Stefano Missir di Lusignano

c/o consulaat-generaal van België in Shanghai
127, Wu Yi Lu
200050 Shanghai

Tel.: + 86 21 6437 5224
Fax: +86 21 6437 6541

mail@brussels-china.com

Brussel Invest & Export kan ook een beroep doen op de economische en handelsattachés van FIT (Siegfried Verheijke, zie hoger) en het AWEX (Gérard Seghers, zie verder).

Agence wallonne à l'Exportation et aux Investissements étrangers in de Volksrepubliek China

Economisch en handelsattaché in Guangzhou:
Yves Dubus

c/o consulaat-generaal van België in Guangzhou

233 Tianhe Bei Lu, Citic Plaza Room 1601-02
510613 Guangzhou

Tel.: +86 20 3877 1768
Fax: +86 20 3877 1483

canton@awex-wallonia.com

Handelssecretaris in Guangzhou: Catherine-Chen Huang

c/o consulaat-generaal van België in Guangzhou

233 Tianhe Bei Lu, Citic Plaza Room 1601-02
510613 Guangzhou

Tel.: +86 20 3877 1768
Fax: +86 20 3877 1483

canton@awex-wallonia.com

Economisch en handelsattaché in Hongkong:
Xavier Schreiber

c/o consulaat-generaal van België in Hongkong

33 Garden Road Central, St. John's Building 9/F
Hongkong

Tel.: +852 2537 5762
Fax: +852 2537 5834

hongkong@awex-wallonia.com

Economisch en handelsattaché in Beijing:
Gérard Seghers

c/o Ambassade van België

6, San Li Tun Lu
100600 Beijing

Tel.: +86 10 6532 6695
Fax: +86 10 6532 6696

awexbrubeijing@188.com

Economisch en handelsattaché in Shanghai:
Stephano Smars

c/o consulaat-generaal van België in Shanghai

127, Wu Yi Lu
200050 Shanghai

Tel.: +86 21 6437 9234
Fax: +86 21 6437 7083

shanghai@awex-wallonia.com

Bencham : Kamer van koophandel voor de Benelux in Shanghai

1388, Shanxi Bei, Regus Silver Centre Road Room 1505
200060 Shanghai

Tel.: +86 21 6149 8312
Fax: +86 21 6149 8113

shanghai@bencham.org
www.bencham.org

Bencham : Kamer van koophandel voor de Benelux in Beijing

A6, Gongtibei Road, Zhongyu Plaza 1601
100027 Beijing

Tel.: +86 10 8523 6101
+86 10 8523 6105
Fax: +86 10 8523 6305

Pékin@bencham.org
www.bencham.org

Bencham : Kamer van koophandel voor de Benelux in Guangzhou

208, Tianhe Road, Teem Tower Floor 34
510620 Guangzhou

Tel.: +86 115 2118 2708

prd@bencham.org
www.bencham.org

Belgisch-Luxemburgse Kamer van koophandel in Hongkong

321, Java Road, North Point
Unit 4, 1/F Kodak House II
Hong Kong

Tel.: +852 3115 7709
Fax: +852 2866 3535

info@blcchk.org
www.blcchk.org

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Beijing

50, Liangmaqiao Road
Beijing Lufthansa Center, Office C412
100125 Beijing

Tel.: +86 10 6462 2066
Fax: +86 10 6462 2067

euccc@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Chengdu

8, Shuncheng Avenue
Central Plaza 04-A, F16, Tower 1
Jinjiang District, Chengdu

Tel.: +86 28 8529 3447
Fax: +86 28 8529 3447

chengdu@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Guangzhou

9 Linhe Xi Road,Tianhe District
China Shine Plaza Unit 2817, 28/F, Tower A
510613 Guangzhou

Tel.: +86 20 3801 0269
Fax: +86 20 3801 0275

prd@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Nanjing

1 Zhujiang Road, 30/F, E1
210008 Nanjing

Tel.: +86 25 8362 7330
+86 25 8362 7331
Fax: +86 25 8362 7332

nanjing@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Shanghai

333 Huai Hai Zhong Road
Shui On Plaza, Unit 2204
200021 Shanghai

Tel.: +86 21 6385 2023
Fax: +86 21 6385 2381

shanghai@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Shenyang

7-1 Tuanjie Road
Shenyang Rich Gate Plaza, Room 20-10, Office Tower 1
110001 Shenyang, Shenhe District

Tel.: +86 24 2334 2428
Fax: +86 24 2334 2428

shenyang@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Shenzhen

Shenzhen Hi-tech Industry Park

Chinese Overseas Scholars Venture Bld, Rm 308, 3/F
518057 Shenzhen, South District

Tel.: +86 755 8632 9114
Fax: +86 755 8632 9785

prd@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Kamer van koophandel van de Europese Unie in Tianjin

Junction of Binshui West & Shuishang East Road
Magnetic Plaza, Building 17, Room 15A17,
300381 Tianjin, Nankai district

Tel.: +86 22 2374 1122
Fax: +86 22 2374 1122

tianjin@euccc.com.cn
www.europeanchamber.com.cn

Invest in China

82, Donganmen Street
100747 Beijing

Tel.: +86 10 8522 6708
+86 10 8522 6507
Fax: +86 10 8522 6522
+86 10 8522 6521

service@fdi.gov.cn
www.fdi.gov.cn

Wereldbank

1, Jian Guo Men Wai Avenue,
China World Tower 2 16th Floor
100004 Beijing

Tel.: +86 10 5861 7600
Fax: +86 10 0586 1780

lli2@worldbank.org
www.worldbank.org/cn

Afvaardiging van de Europese Unie in de Volksrepubliek China

15, Dongzhimenwai Dajie, Sanlitun
100600 Beijing

Tel.: +86 10 8454 8000
Fax: +86 10 8454 8091

delegation-china@eeas.europa.eu
eeas.europa.eu/delegations/china/

6.3. Nuttige websites

Portaalsite van de regering van de Volksrepubliek China

english.gov.cn

President van de Volksrepubliek China

english.gov.cn/leaders/hujintao.htm

Eerste minister van de Volksrepubliek China

www.gov.cn/english/leaders/wenjiabao.htm

Nationaal Volkscongres

www.gov.cn/english/2008-03/15/content_921044.htm

Centrale militaire commissie

www.gov.cn/english/2008-03/16/content_921750.htm

Hooggerechtshof van het Volk

www.gov.cn/english/2008-03/16/content_921794.htm

Ministerie van Buitenlandse zaken

www.fmprc.gov.cn

Ministerie van Landsverdediging

eng.mod.gov.cn

Commissie voor de Nationale ontwikkeling en Hervormingen

en.ndrc.gov.cn

Ministerie van Onderwijs

www.moe.edu.cn

Ministerie van Wetenschap en Technologie

www.most.gov.cn

Ministerie van Technologie, Industrie en Informatie

www.mii.gov.cn

Ministerie van Openbare veiligheid

www.mps.gov.cn

Ministerie van Supervisie

www.mos.gov.cn

Ministerie van Burgerlijke aangelegenheden

www.mca.gov.cn

Ministerie van Justitie

english.moj.gov.cn

Ministerie van Financiën

www.mof.gov.cn

Ministerie van Human resources en Sociale zekerheid

www.mohrss.gov.cn

Ministerie van Bodem en Natuurlijke rijkdommen

www.mlr.gov.cn

Ministerie van Milieubescherming

english.mep.gov.cn

Ministerie van Stads- en plattelandsontwikkeling en Huisvesting

www.mohurd.gov.cn

Ministerie van Transport

www.mot.gov.cn

Ministerie van Spoorwegen

www.china-mor.gov.cn

Ministerie van Watervoorraden

www.mwr.gov.cn/english

Ministerie van Landbouw

english.agri.gov.cn

Ministerie van Handel

english.mofcom.gov.cn

Ministerie van Cultuur

www.ccnt.gov.cn

Ministerie van Gezondheid

www.moh.gov.cn

Commissie voor de Nationale bevolking en Gezinsplanning

www.npfpc.gov.cn

Volksbank van de Volksrepubliek China

www.pbc.gov.cn

Nationaal auditbureau

www.cnao.gov.cn

Nationaal Instituut voor de statistieken

www.stats.gov.cn

Algemeen douanebestuur

english.customs.gov.cn

Fiscale administratie van de Staat

www.chinatax.gov.cn

Staatsadministratie voor Industrie en Handel

www.saic.gov.cn

Algemeen bestuur voor de supervisie op de kwaliteit, de inspectie en de quarantaine

english.aqsiq.gov.cn

Staatsbureau voor de intellectuele eigendom

www.sipo.gov.cn

Nationaal bureau voor toerisme

en.cnta.gov.cn

Nationaal bureau voor de strijd tegen de corruptie

www.nbcp.gov.cn

Nationaal bureau voor de aangelegenheden m.b.t. Hongkong en Macao

www.hmo.gov.cn

7 Bronnen

7. Bronnen

Flanders Investment and Trade	www.flanderstrade.be
Brussel Invest & Export	www.brussel-export.be
Agence Wallonne à l'Exportation et aux Investissements Étrangers	www.awex.be
F.O.D. Buitenlandse zaken	www.diplomatie.be
Central Intelligence Agency	www.cia.gov
Viewswire	www.viewswire.com
World Economic Forum	www.weforum.org
Internationaal Monetair Fonds	www.imf.org
Wereldbank	www.worldbank.org
Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling	www.oecd.org
Eurostat	epp.eurostat.ec.europa.eu
NL EVD Internationaal	www.agentschapnl.nl
Britse economische diensten	www.uktradeinvest.gov.uk
Zwitserse economische diensten	www.osec.ch
Nationale Delcrederedienst	www.ondd.be
New Zealand Trade and Enterprise	www.nzte.govt.nz
Amerikaanse handelsdiensten	www.buyusa.gov
Australian Trade Commission	www.austrade.gov.au
Kwintessential	www.kwintessential.co.uk
Market Access Database	www.doingbusiness.org
Wereldhandelsorganisatie	www.wto.org

Agentschap voor Buitenlandse Handel

Montoyerstraat 3
1000 Brussel

Tel : + 32 2 206 35 11

www.abh-ace.be

Flanders Investment and Trade

Gaucheretstraat 90
1030 Brussel

Tel : + 32 2 504 87 11

www.flanderstrade.be

Brussel invest & export

Louizalaan 500, bus 4
1050 Brussel

Tel : + 32 2 800 40 00

www.bruxelles-export.be

Agence Wallonne à l'Exportation et aux Investissements Etrangers

Saincteletteplein 2
1000 Brussel

Tel : + 32 2 421 82 11

www.awex.be

Verantwoordelijk uitgever: Fabienne L'Hoost
Auteur: François Bries
Grafische vormgeving en uitvoering:
Image Plus - communication corporate

Gedrukt op papier met een FSC-label

Deze studie is ook beschikbaar op de website van het Agentschap voor Buitenlansdse Handel: www.abh-ace.be

Hoewel alles in het werk werd gesteld om nauwkeurige en actuele informatie te geven, kunnen noch het Agentschap voor Buitenlandse handel, noch zijn partners (Flanders Investment and Trade, Agence Wallonne à l'Exportation en Brussels Export) verantwoordelijk worden gesteld voor fouten, weglatingen en leugenachtige verklaringen. Ze kunnen evenmin verantwoordelijk worden gesteld voor het gebruik of de interpretatie van de informatie in deze studie. Deze studie heeft niet de bedoeling advies te verstrekken.

Datum van publicatie: september 2011